

Miestne zastupiteľstvo mestskej časti Bratislava-Petržalka

Materiál na rokovanie
miestneho zastupiteľstva
dňa 26. júna 2018

Materiál číslo: 478/2018

Informácia o aktualizácii Komunitného plánu sociálnych služieb mestskej časti Bratislava-Petržalka 2018 – 2022 v zmysle novely zákona o sociálnych službách od 1.1. 2018

Predkladateľ:

Vladimír Bajan
starosta

Materiál obsahuje:

1. Návrh uznesenia
2. Dôvodová správa
3. Pripomienky a stanoviská komisií
4. Aktualizovaný KPSS na roky 2018 - 2022

Zodpovedná:

Mgr. Alena Halčáková
vedúca oddelenia sociálnych vecí

Spracovateľ:

Mgr. Alena Halčáková
vedúca oddelenia sociálnych vecí
Anna Bilanovičová

1. Návrh uznesenia

Miestne zastupiteľstvo mestskej časti Bratislava-Petržalka

s c h v a ľ u j e

aktualizovaný Komunitný plán sociálnych služieb mestskej časti Bratislava-Petržalka na roky 2018 - 2022.

2. Dôvodová správa

Komunitný plán sociálnych služieb mestskej časti Bratislava-Petržalka 2018-2022 bol schválený Miestnym zastupiteľstvom mestskej časti Bratislava-Petržalka dňa 07.11.2017 Uznesením č. 387.

Mestská časť Bratislava-Petržalka v zmysle Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov vypracovala aktualizáciu Komunitného plánu sociálnych služieb mestskej časti Bratislava-Petržalka 2018 – 2022.

Vzhľadom k tomu, že od 1.1.2018 je účinná novela Zákona o sociálnych službách č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, je obec povinná do 30.06.2018 zosúladiť komunitný plán sociálnych služieb s uvedeným zákonom.

Z vyššie uvedeného dôvodu predkladáme aktualizáciu Komunitného plánu sociálnych služieb mestskej časti Bratislava-Petržalka 2018-2022, v ktorom sú premietnuté zmeny vyplývajúce z aktuálnej právnej legislatívy.

Aktualizované údaje boli v častiach :

Teoretická časť- Sociálne služby, komunita, komunitné plánovanie (str.7,8)

Predchádzajúce znenie zákona poznalo len 3 druhy služieb na podporu rodiny s deťmi, nové znenie zákona identifikuje týchto 5 druhov:

1. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
2. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti,
3. služba na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života,
4. služba na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa,
5. služba včasnej intervencie.

Pri novele zákona bola hlbšie špecifikovaná sociálna služba poskytovaná v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby, a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek. Predchádzajúce znenie zákona neuvádzalo žiadne podrobnejšie podoby tohto druhu sociálnej služby, nové znenie zákona uvádza:

1. zariadenie podporovaného bývania,
2. zariadenie pre seniorov,
3. zariadenie opatrovateľskej služby,
4. rehabilitačné stredisko,
5. domov sociálnych služieb,
6. špecializované zariadenie,
7. denný stacionár.

Analytická časť- Analýza súčasného stavu v oblasti poskytovania sociálnych služieb (str. 32-42)

Aktualizácia nastala z dôvodu nutnosti uvádzania druhu, foriem a poskytovateľov v poskytovaných sociálnych službách.

Strategická časť (str. 64-69)

Novela zákona priniesla povinnosť kvantifikovať existujúcu kapacitu, potrebnú kapacitu, a navýšenie kapacít pri určovaní cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb.

Záver:

Dňa 19.06.2018 bol materiál prerokovaný v Miestnej rade, ktorá nemala k predloženému materiálu žiadne pripomienky a odporučila Miestnemu zastupiteľstvu schváliť aktualizáciu Komunitného plánu sociálnych služieb mestskej časti Bratislava-Petržalka 2018 – 2022.

Materiál bol predmetom rokovania odborných komisií. Stanoviská komisií sú súčasťou materiálu.

3. Stanoviská komisií

Výpis

z uznesenia zo zasadnutia komisie sociálnej a bytovej konaného dňa 11.06.2018

Prítomní: Oľga Adamčiaková, JUDr. Gabriela Janíková, Mgr. Ivana Antošová, Ing. Roman Masár, Anna Dyttertová, Mgr. Vladimír Dolinay, Mgr. Miroslava Makovníková Mosná, Mgr. Vladislav Chaloupka, PhDr. Daniela Palúchová, PhD., MPH

Neprítomný/á:

K bodu 5/ OSV – Informácia o aktualizácii Komunitného plánu sociálnych služieb mestskej časti Bratislava-Petržalka 2018 – 2022 v zmysle novely zákona o sociálnych službách od 1.1.2018

Materiál uviedla: Mgr. Alena Halčáková – vedúca oddelenia sociálnych vecí

Diskusia:

Vedúca oddelenia sociálnych vecí oboznámila členov komisie s aktualizáciou Komunitného plánu sociálnych služieb mestskej časti Bratislava-Petržalka 2018 – 2022. Členovia komisie sa oboznámili s predloženým materiálom a pristúpili k hlasovaniu.

Hlasovanie:

prítomní: 9

za: 9 Oľga Adamčiaková, JUDr. Gabriela Janíková, Mgr. Ivana Antošová, Ing. Roman Masár, Anna Dyttertová, Mgr. Vladimír Dolinay, Mgr. Miroslava Makovníková Mosná, Mgr. Vladislav Chaloupka, PhDr. Daniela Palúchová, PhD., MPH

proti: 0

zdržal sa: 0

Uznesenie bolo schválené

Výpis z uznesenia zo zasadnutia komisie správy majetku a miestnych podnikov konaného dňa 11. 06. 2018

Prítomní: JUDr. Ivan Uhlár, PhD, Branislav Krištof, Ing. Ján Karman, Mgr. Ing. Michal Radosa, Milan Molnár, Ing. Pavel Šesták, RNDr. Gabriel Gaži, M.P.A.- prišiel 18,30 hod.

Neprítomní: Miroslav Lažo, Ing. Ján Hrčka, JUDr. Henrich Haščák, JUDr. Mgr. Vladimír Gallo - osprav.

K bodu 7/ Informácia o aktualizácii Komunitného plánu sociálnych služieb mestskej časti Bratislava-Petržalka 2018 – 2022 v zmysle novely zákona o sociálnych službách od 1.1. 2018

Materiál uviedla Mgr. Halčáková, vedúca OSV. Konštatovala, že sa materiál predkladá na základe novely zákona. Po krátkej diskusii komisia prijala nasledovné stanovisko:

Komisia správy majetku a miestnych podnikov odporúča schváliť predložený materiál

Hlasovanie:

Prítomní : 6

Za : 6

Proti: 0

Zdržal sa: 0

Záver: Uznesenie bolo schválené

**KOMUNITNÝ PLÁN
SOCIÁLNYCH SLUŽIEB
MESTSKEJ ČASTI
BRATISLAVA-PETRŽALKA**

2018 – 2022

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB MESTSKEJ ČASTI BRATISLAVA-PETRŽALKA 2018 – 2022	
Územné vymedzenie:	MESTSKÁ ČASŤ
Územný plán schválený:	ÁNO
Dátum schválenia KPSS:	Uznesenie č. 387 zo dňa 07. 11. 2017 MZ MČ Bratislava-Petržalka
Dátum schválenia aktualizácie č. 1:	
Verzia:	2.0
Publikovaný verejne:	ÁNO

OBSAH

Obsah	3
Príhovor starostu mestskej časti.....	4
Úvod	5
Sociálne služby, komunita, komunitné plánovanie	7
Ciele, zásady a princípy komunitného plánovania	9
Subjekty komunitného plánovania	10
Zadávatelia sociálnych služieb	10
Poskytovatelia sociálnych služieb	11
Užívatelia sociálnych služieb	11
Verejnosť a ďalšie organizácie	12
Legislatívne normy a strategické dokumenty	12
Kompetencie mestskej časti v oblasti poskytovania sociálnych služieb	14
Analytická časť	17
Analýza sociologických údajov	17
Obyvatelia, rodiny, deti a mládež	17
Seniori.....	25
Ťažko zdravotne postihnutí	27
Osoby ohrozené sociálnym vylúčením	29
Analýza súčasného stavu v oblasti poskytovania sociálnych služieb.....	31
Sociálne služby poskytované mestskou časťou Bratislava-Petržalka	31
Sociálne služby poskytované Hlavným mestom SR Bratislava	34
Sociálne služby poskytované Bratislavským samosprávnym krajom	34
Neverejní poskytovatelia sociálnych služieb	35
SWOT analýza.....	42
Vyhodnotenie plnenia predchádzajúceho KPSS	44
Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu	58
Strategická časť.....	63
Záver	72
Zdroje.....	73

PRÍHOVOR STAROSTU MESTSKEJ ČASTI

Vážení občania!

Prinášame Vám Komunitný plán sociálnych služieb mestskej časti Bratislava-Petržalka na roky 2018 – 2022, ktorý bol spracovaný v súlade so zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Dokument slúži ako nástroj strategického plánovania pre mestskú časť, ale má tiež informatívnu funkciu pre obyvateľov, poskytovateľov sociálnych služieb a investorov.

Našou snahou je zabezpečiť na území Mestskej časti Bratislava-Petržalka širšiu škálu kvalitnejších, dostupnejších a adresnejších sociálnych služieb, pričom práve komunitný plán sociálnych služieb nám pomôže túto úlohu splniť efektívne.

Verím, že sa nám podarí úspešne zmobilizovať naše sily a zdroje a naplniť každý zo spoločne plánovaných zámerov. Všetkým účastníkom, ktorí sa podieľali na vypracovaní tohto dokumentu, úprimne ďakujem.

Ing. Vladimír Bajan
starosta mestskej časti

ÚVOD

Komunitný plán sociálnych služieb mestskej časti Bratislava-Petržalka na roky 2018 – 2022 (ďalej aj ako „KPSS“ alebo „komunitný plán“) je strategický dokument, ktorý logicky nadväzuje na Program rozvoja mestskej časti Bratislava-Petržalka na roky 2016 – 2023 (ďalej aj ako „program rozvoja“ alebo „PHSR“), pričom spomedzi troch oblastí – hospodárskej, sociálnej a environmentálnej, na ktoré sa PHSR zameriava, je komunitný plán orientovaný výhradne na sociálnu oblasť. Zatiaľ čo v PHSR je každá z oblastí špecifikovaná prostredníctvom základných informácií a súvislostí, komunitný plán rozpracováva detailnejšie existujúci stav a potreby týkajúce sa oblasti poskytovania sociálnych služieb. Vzhľadom na rozsah dokumentu PHSR, ktorý je limitovaný metodikou, nie je možné v tomto základnom strategickom dokumente obsiahnuť celú problematiku všetkých troch fokusovaných oblastí, preto je každá z nich ďalej rozpracovávaná v parciálnych dokumentoch, pričom pre sociálnu oblasť je jedným z takýchto dokumentov práve komunitný plán. Proces tvorby komunitného plánu ako aj jeho následné aktualizácie možno súhrnne označiť za komunitné plánovanie.

Komunitné plánovanie predstavuje jednu zo základných metód riadenia rozvojových procesov, vďaka ktorej je možné sociálne služby naplánovať tak, aby zodpovedali lokálnym špecifikám a potrebám konkrétnej skupiny občanov. Komunitné plánovanie možno chápať tiež ako otvorený proces zisťovania potrieb a zdrojov, resp. ako proces hľadania najlepších riešení v oblasti sociálnych služieb. Výsledkom komunitného plánovania je **komunitný plán**, ktorý opisuje súčasnú situáciu v oblasti poskytovania sociálnych služieb na jednej strane a pomyselný, ideálny stav na druhej strane, pričom tento ideálny stav vznikol ako výsledok konfrontácie neobmedzených potrieb s obmedzenými možnosťami.

Povinnosť mestskej časti mať vypracovaný komunitný plán vychádza zo Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Okrem toho dokument vychádza z viacerých legislatívnych noriem, strategických dokumentov a nariadení, ktorých zoznam uvádzame v časti venovanej východiskám KPSS. Komunitný plán mestskej časti Bratislava-Petržalka na roky 2018 – 2022 bol vypracovaný za výraznej pomoci predstaviteľov a obyvateľov mestskej časti ako aj odborníkov a organizácií pôsobiacich v mestskej časti. Vďaka spolupráci viacerých strán je komunitný plán výborným odrazom skutočnosti umožňujúcim samospráve lepšiu orientáciu v potrebách obyvateľov, čo prispeje k ich rýchlejšiemu a efektívnejšiemu napĺňaniu.

Predkladaný komunitný plán pozostáva z troch hlavných častí. V rámci **teoretickej časti** je špecifikovaná podstata sociálnych služieb a komunitného plánovania, sú tu uvedené základné črty ako aj subjekty komunitného plánovania a tiež legislatívne normy a strategické dokumenty, z ktorých plán vychádza. V **analytickej časti** je uvedený rozbor súčasného stavu oblasti sociálnych služieb – sú tu definované silné a slabé stránky ako aj príležitosti a riziká, ktoré sú charakteristické pre súčasnú, východiskovú situáciu. V **strategickej časti** je definovaná vízia mestskej časti a sú tu navrhnuté konkrétne opatrenia na jej dosiahnutie ako aj časový harmonogram a rozpočet potrebný na realizáciu navrhnutých opatrení. V prípade, že sa samospráva bude držať cieľov, postupov a termínov zvolených v komunitnom pláne, existuje vysoký predpoklad **rastu kvality, rozšírenia portfólia a zvýšenia adresnosti** sociálnych služieb v mestskej časti Bratislava-Petržalka.

SOCIÁLNE SLUŽBY, KOMUNITA, KOMUNITNÉ PLÁNOVANIE

Sociálne služby možno charakterizovať ako súhrn širokého spektra činností, prostredníctvom ktorých je poskytovaná pomoc ľuďom nachádzajúcim sa v nepriaznivej sociálnej situácii, ak si sami nedokážu zabezpečiť základné životné potreby alebo potrebujú pomoc z iných vážnych dôvodov. Podstatou sociálnych služieb je zabezpečiť osobám určitý životný štandard, ale aj zmiernovať rozdiely v príjmoch či v sociálnom postavení.

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov definuje **podľa druhu** sociálnej služby nasledujúce sociálne služby, ktoré je možné poskytovať a prijímať na území Slovenska:

- A. sociálne služby krízovej intervencie, ktorými sú:
  - 1. terénna sociálna služba krízovej intervencie,
  - 2. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach, ktorými sú:
    - 2.1. nízkoprahové denné centrum,
    - 2.2. integračné centrum,
    - 2.3. komunitné centrum,
    - 2.4. nocľaháreň,
    - 2.5. útulok,
    - 2.6. domov na polceste,
    - 2.7. zariadenie núdzového bývania,
  - 3. nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu,
- B. sociálne služby na podporu rodiny s deťmi, ktorými sú:
  - 1. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
  - 2. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti,
  - 3. služba na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života,
  - 4. služba na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života v Zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa,
  - 5. služba včasnej intervencie,
- C. sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku, ktorými sú:
  - 1. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek, ktorými sú:
    - 1.1. zariadenie podporovaného bývania,
    - 1.2. zariadenie pre seniorov,

- 1.3. zariadenie opatrovateľskej služby,
  - 1.4. rehabilitačné stredisko,
  - 1.5. domov sociálnych služieb,
  - 1.6. špecializované zariadenie,
  - 1.7. denný stacionár,
  2. domáca opatrovateľská služba (ďalej len „opatrovateľská služba“),
  3. prepravná služba,
  4. sprievodcovská služba a predčitateľská služba,
  5. tlmočnická služba,
  6. sprostredkovanie tlmočnickej služby,
  7. sprostredkovanie osobnej asistencie,
  8. požičiavanie pomôcok,
- D. sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií, ktorými sú
1. monitorovanie a signalizácia potreby pomoci,
  2. krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií,
- E. podporné služby, ktorými sú
1. odľahčovacia služba,
  2. pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností,
  3. poskytovanie sociálnej služby v dennom centre,
  4. podpora samostatného bývania,
  5. poskytovanie sociálnej služby v jedálni,
  6. poskytovanie sociálnej služby v práci,
  7. poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny.

Vyššie uvedené sociálne služby možno účelne a vhodne spájať.

Z hľadiska formy poskytovania rozlišuje zákon o sociálnych službách sociálne služby ambulantné, terénne a pobytové. **Ambulantná** forma sa poskytuje fyzickej osobe, ktorá dochádza, je sprevádzaná alebo je dopravovaná do miesta sociálnej služby. **Terénna** forma sa poskytuje fyzickej osobe v jej prirodzenom sociálnom prostredí alebo v jej domácom prostredí, prípadne prostredníctvom terénnych programov. **Pobytová** forma sa poskytuje, ak súčasťou sociálnej služby je ubytovanie. Pobytová sociálna služba sa poskytuje ako celoročná sociálna služba alebo týždenná sociálna služba.

Pre objasnenie podstaty komunitného plánovania sociálnych služieb je potrebné charakterizovať pojem **komunita**. Ide o skupinu osôb, pre ktorú je príznačný určitý znak alebo súbor znakov, pričom tieto sú vo všeobecnosti vnímané ako typické. Obec, mesto, mestská časť sa považujú za základnú občiansku komunitu. Osoby žijúce na území jednej obce, mesta, mestskej časti majú spoločné bydlisko, využívajú tú istú infraštruktúru a do istej miery majú aj príbuzné potreby. Samospráva v záujme

občanov vstupuje do kontaktu so štátom, a tak vzniká spleť vzťahov: samospráva – štát, samospráva – občan, štát – občan, pričom jasne definované vzťahy medzi týmito subjektmi môžu byť výrazne dynamizujúcim prvkom rozvoja celého systému sociálnej starostlivosti. Vo vzťahu štát – samospráva bola obciam, mestám a mestským častiam udelená povinnosť mať vypracovaný **komunitný plán** sociálnych služieb ako základný nástroj komunitného plánovania.

Komunitné plánovanie poskytuje odpoveď na otázku, aké sociálne služby a v akom rozsahu je potrebné vytvoriť na určitom území, ako by tieto služby mali byť rozmiestnené a aké personálne, materiálne a finančné zdroje sú na to k dispozícii. Uvažovanie nad týmito súvislosťami je významné z hľadiska uspokojovania súčasných, ale aj prognózovania budúcich sociálnych potrieb, zvyšovania kvality života obyvateľov či prognózovania tvorby pracovných miest. S ohľadom na dynamické, neustále sa meniace prostredie je náročné naplánovať niektoré procesy a s nimi súvisiace finančné náklady presne, avšak podstatou komunitného plánovania je ich aspoň odhadnúť, pretože inak by bolo konanie samosprávy v tejto oblasti nekoordinované a neefektívne. V kontraste s uvedeným je snaha o poskytovanie:

- ✓ väčšieho množstva sociálnych služieb,
- ✓ širšej škály sociálnych služieb,
- ✓ kvalitnejších sociálnych služieb,
- ✓ sociálnych služieb, ktoré budú bližšie k občanom,

a práve takto fungujúci systém zabezpečí komunitné plánovanie a konanie samosprávy v súlade s ním.

Ciele, zásady a princípy komunitného plánovania

Komunitné plánovanie má svoje opodstatnenie z viacerých dôvodov. Predovšetkým, umožňuje samospráve riadiť procesy v sociálnej oblasti efektívne. Tento benefit je však iba parciálny. Konečným **cieľom** komunitného plánovania je:

- ✓ posilňovať sociálnu súdržnosť obyvateľov,
- ✓ predchádzať sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii ohrozených jednotlivcov a skupín,
- ✓ opäť začleniť do komunity tých, ktorí stoja na jej okraji a v niektorých prípadoch vyvolávajú strach a neistotu, či dokonca predstavujú hrozbu pre iných obyvateľov.

Aby komunitné plánovanie nebolo samoúčelné a bolo využiteľné v reálnom živote a prinášalo očakávané pozitívne efekty, mali by byť pri vypracovaní komunitného plánu dodržané tieto **zásady**:

- ✓ potreby a rozvojové priority v oblasti sociálnych služieb musia byť stanovené obyvateľmi, ktorí žijú v danej lokalite a ktorých sa plánovanie týka;

- ✓ všetky plánované a realizované procesy sú vzájomne previazané, korešpondujú, podporujú sa a vzájomne sa nevyklučujú;
- ✓ zvyšovanie kvality sociálnych služieb musí byť považované za dôležité a žiaduce a musí byť významnou súčasťou miestnej politiky;
- ✓ rozvoj oblasti sociálnych služieb je založený na presvedčení o jedinečnosti, hodnote a dôstojnosti každého užívateľa sociálnych služieb.

Komunitné plánovanie je založené na nasledujúcich **princípoch**:

- ✓ **Partnerstvo** – komunitný plán má byť výsledkom spolupráce viacerých účastníkov – zadávateľov, poskytovateľov aj užívateľov sociálnych služieb, verejnosti aj ďalších subjektov. Každý účastník má zásluhu na výslednej podobe plánu, názory všetkých účastníkov majú rovnakú váhu, všetkým účastníkom má byť poskytnutý rovnaký priestor.
- ✓ **Informovanosť** – účastníci podieľajúci sa na vypracovaní komunitného plánu medzi sebou komunikujú a vzájomne sa informujú. Spolupráca má byť transparentná, zrozumiteľná, žiadny účastník nesmie byť komunikačne znevýhodnený. Len úzka spolupráca a kvalitná komunikácia môže viesť k vytvoreniu požadovanej ponuky sociálnych služieb.
- ✓ **Inovativnosť** – dynamické prostredie, nové situácie a obmedzené zdroje si vyžadujú hľadanie stále nových prístupov a riešení, ktoré budú môcť byť účinné a efektívne aj tam, kde zastarané riešenia už neplnia svoju funkciu.
- ✓ **Kompromis** – komunitný plán by nemal byť príliš ambiciózny, mal by vychádzať z reálnych potrieb, avšak s ohľadom na dostupné zdroje. Definovanie zoznamu atraktívnych, avšak nereálnych cieľov, nepovedie k rozvoju, ale ku stagnácii a frustrácii z neschopnosti zmeniť stav k lepšiemu. Naopak, správne definované ciele je možné dosiahnuť aj s obmedzenými zdrojmi.

Subjekty komunitného plánovania

Z princípu partnerstva vychádza potreba spolupráce viacerých subjektov. Základnými subjektmi komunitného plánovania sú zadávatelia, poskytovatelia a prijímatelia sociálnych služieb, okrem nich však do procesu komunitného plánovania vstupujú tiež verejnosť a ďalšie organizácie.

Zadávatelia sociálnych služieb

Zadávateľmi sociálnych služieb sú subjekty, ktorým zákon ukladá úlohu zabezpečiť sociálne služby na území, ktoré spravujú – v podmienkach Slovenska ide o obce, mestá, mestské časti. Ich činnosť je dopĺňaná činnosťou príslušných samosprávnych krajov. Obec/mesto/mestská časť na základe vlastnej alebo cudzej iniciatívy rozhoduje o:

- ✓ potrebe zrealizovať komunitné plánovanie,
- ✓ subjekte, ktorý zabezpečí komunitné plánovanie (mestská časť, poverená organizácia),
- ✓ zastupovaní poslancov v procese komunitného plánovania,
- ✓ finančnom zabezpečení komunitného plánovania,
- ✓ termíne predloženia komunitného plánu zastupiteľstvu na schválenie.

Zadávatel' služby od začiatku komunitného plánovania zverejňuje zrozumiteľnou a dostupnou formou všetky podstatné informácie o procese a výsledkoch plánovania.

Poskytovatelia sociálnych služieb

Poskytovateľom sociálnych služieb môže byť fyzická osoba, podnikateľský subjekt, súkromná nezisková organizácia, organizácia zriadená obcou/mestom/mestskou časťou, organizácia zriadená samosprávnym krajom, organizácia zriadená štátom. Všetky tieto subjekty majú v procese komunitného plánovania rovnaké postavenie, ich ciele a zámery majú rovnakú váhu. Zapojením sa do komunitného plánovania získavajú poskytovatelia možnosť presadzovať vlastné názory, nadobúdať nové informácie, vytvárať partnerstvá, a tak sa podieľať na tvorbe a výslednej podobe systému. Za ideálnych podmienok by do komunitného plánovania mali byť zapojení poskytovatelia reprezentujúci každú z nasledujúcich kategórií sociálnych služieb:

- ✓ poradenské a podporné služby rodine a jednotlivcom,
- ✓ služby krízovej intervencie,
- ✓ služby dlhodobej sociálnej, príp. kombinovanej sociálnej a zdravotnej starostlivosti.

Taktiež je potrebné prizvať do procesu plánovania poskytovateľov, ktorí realizujú nové aktivity alebo overujú nové metódy, avšak v súčasnosti nie sú zaradení do zákonom definovaného systému sociálnych služieb. Spolupôsobením všetkých poskytovateľov má byť taký systém sociálnych služieb, ktorý udrží obyvateľov na určitom území, pričom ich potreby budú uspokojené.

Užívatelia sociálnych služieb

Užívateľom sociálnych služieb je každá osoba, ktorej sú sociálne služby poskytované. Práva klientov užívajúcich sociálne služby upravuje § 6 zákona o sociálnych službách. Základnými skupinami, pre ktoré by sa mali sociálne služby plánovať, sú:

- ✓ seniori (najmä osoby staršie ako 65 rokov),
- ✓ občania so zdravotným postihnutím a duševnými poruchami ako aj ich rodiny,

- ✓ týrané a sociálne zanedbávané deti, deti s poruchami správania sa a rodičia, ktorí zanedbávajú alebo nezvládajú starostlivosť a výchovu svojich detí,
- ✓ neprispôsobiví jednotlivci, ľudia závislí od návykových látok, trestaní, nezvládajúci svoj život.

Zapojením týchto skupín do komunitného plánovania získa samospráva cenné informácie o ich potrebách, na základe čoho bude môcť vybudovať adekvátnu sieť sociálnych služieb uspokojujúcu aj špecifické sociálne potreby. Okrem týchto vyhranených skupín sú, samozrejme, užívateľmi sociálnych služieb všetci obyvatelia určitého územia, avšak naliehavosť ich potrieb býva – v porovnaní s kritickými cieľovými skupinami – spravidla nižšia.

Verejnosť a ďalšie organizácie

Verejnosť má byť priebežne oboznamovaná so zámermi, výsledkami a cieľmi komunitného plánovania, čo zabezpečí samospráva vhodne zvolenou informačnou stratégiou. Pri príprave komunitného plánu sú oslovené a vyzvané k spolupráci aj ďalšie organizácie, záujmové skupiny, občianske iniciatívy, etnické skupiny a iné subjekty, ktorých sa komunitné plánovanie týka. Pritom platí, že čím rôznorodejšie spektrum subjektov sa do komunitného plánovania zapojí, tým kvalitnejší je výstup z tohto procesu.

Legislatívne normy a strategické dokumenty

Základnú právnu normu v oblasti poskytovania sociálnych služieb predstavuje zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý stanovuje právny rámec poskytovania sociálnych služieb, financovania sociálnych služieb a dohľad nad poskytovaním sociálnych služieb.

Tento zákon ďalej dopĺňajú:

- ✓ zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov,
- ✓ zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- ✓ zákon č. 601/2003 o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- ✓ zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- ✓ zákon č. 305/2005 Zb. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,

- ✓ zákon č. 600/2003 o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov,
- ✓ ďalšie zákony.

Okrem legislatívnych noriem tvoria podklad pre spracovanie komunitného plánu aj viaceré **strategické a plánovacie dokumenty**:

Miestne dokumenty:

- ✓ Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava-Petržalka na roky 2016 – 2023,
- ✓ Komunitný plán sociálnych služieb MČ Bratislava-Petržalka 2013 – 2017,
- ✓ Prioritné ciele mestskej časti Bratislava-Petržalka na roky 2015 – 2018,
- ✓ Štatút hlavného mesta SR Bratislavy,
- ✓ Komunitný plán sociálnych služieb hlavného mesta SR Bratislavy 2013 – 2018,
- ✓ Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja hlavného mesta SR Bratislavy na roky 2010 – 2020.

Regionálne dokumenty:

- ✓ Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2014 – 2020.

Národné dokumenty:

- ✓ Stratégia deinštitucionalizácie sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v SR,
- ✓ Národný program aktívneho starnutia na roky 2014 – 2020,
- ✓ Národný program reforiem – SR 2015 (zriadenie zariadení starostlivosti o deti, zamestnávanie žien, zamestnanosť a sociálna inklúzia, zlepšenie kvality a dostupnosť sociálnych služieb diverzifikáciou financovania poskytovateľov sociálnych služieb a jednoznačnejším vymedzením kompetencií zodpovedných subjektov),
- ✓ Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020,
- ✓ Národný akčný plán pre elimináciu a prevenciu násilia na ženách na roky 2014 – 2019,
- ✓ Národná stratégia na ochranu detí pred násilím,
- ✓ Národná stratégia zamestnanosti do roku 2020,
- ✓ Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb na roky 2012 – 2015,
- ✓ Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020.

Dokumenty EÚ:

- ✓ Európa 2020,
- ✓ Amsterdamská zmluva – hlava IX, články 136 – 145. Amsterdamská zmluva posilňuje základné princípy ako sú ľudské práva a sociálne práva,
- ✓ Lisabonská zmluva – program radikálnej obnovy EÚ v ekonomickej a sociálnej oblasti,
- ✓ Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd,
- ✓ Dohovor o právach dieťaťa,
- ✓ Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím,
- ✓ Európska sociálna charta.

Kompetencie mestskej časti v oblasti poskytovania sociálnych služieb

Kompetencie mestskej časti v oblasti poskytovania sociálnych služieb definuje dokument Štatút hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy. Podľa Čl. 32 „Pôsobnosti mestskej časti v oblasti sociálnych vecí“ ods. 10 Štatútu hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy mestská časť:

- a. vypracúva, schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- b. utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- c. je správnym orgánom v konaniach o:
  - odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu,
  - zániku odkázanosti na sociálnu službu,
  - odkázanosti na sociálnu službu po zmene stupňa odkázanosti,
  - povinnosti rodičov alebo detí platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť,
- d. vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu, môže poveriť právnickú osobu, ktorú zriadila alebo založila, vykonávaním sociálnej posudkovej činnosti na účely vyhotovenia posudku o odkázanosti na sociálnu službu,
- e. poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie:
  - sociálnej služby v zariadení opatrovateľskej služby,
  - sociálnej služby v dennom stacionári,
  - opatrovateľskej služby,
  - prepravnej služby,
  - odľahčovacej služby,
  - pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa,
- f. môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie:

- sociálnej služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb v nocľahárni, v nízkoprahovom dennom centre,
  - sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu a v zariadení pre seniorov,
- g. poskytuje základné sociálne poradenstvo,
- h. môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby,
- i. uzatvára zmluvu o:
- poskytovaní sociálnej služby,
  - poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
  - uhradení ekonomicky oprávnených nákladov s inou obcou alebo iným poskytovateľom sociálnej služby, ktorého zriadila alebo založila iná obec alebo iný vyšší územný celok,
  - zabezpečení poskytovania sociálnej služby s budúcim poskytovateľom sociálnej služby,
- j. zriaďuje, zakladá a kontroluje zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
- k. môže zriaďovať, zakladať a kontrolovať nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu, zariadenie pre seniorov,
- l. môže zriaďovať, zakladať a kontrolovať aj iné zariadenia podľa zákona o sociálnych službách,
- m. je povinná uhradiť ekonomicky oprávnené náklady,
- n. poskytuje finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- o. môže poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- p. môže poskytovať finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- q. kontroluje hospodárenie s finančným príspevkom pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a s finančným príspevkom na prevádzku poskytovanej sociálnej služby,
- r. ukladá opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov,
- s. kontroluje účelnosť využitia finančných prostriedkov,

- t. vedie evidenciu:
- posudkov o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby,
  - rozhodnutí,
  - prijímateľov sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- u. vyhľadáva fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu,
- v. poskytuje štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb štátnym orgánom sociálnych služieb na účely spracovania štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov,
- w. uhrádza poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti zdravotné výkony na účely posúdenia odkázanosti na sociálnu službu,
- x. je správnym orgánom v konaniach o odkázanosti na sociálnu službu u fyzických osôb v zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti mestskej časti.

V nadväznosti na novelu zákona o sociálnych službách, ktorého väčšina ustanovení nadobudla účinnosť 1. januára 2018, vydáva obec poskytovateľom sociálnych služieb poskytovaných v nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a dennom stacionári na ich žiadosť bezplatne písomné vyjadrenie o súlade predloženej žiadosti o poskytnutie finančného príspevku z rozpočtu Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR s KPSS obce. Ak je žiadateľom o poskytnutie finančného príspevku obec, písomné vyjadrenie vydá obec z vlastného podnetu.

Podľa § 110ah ods. 3 zákona o sociálnych službách sa považuje podmienka súladu žiadosti o poskytnutie predmetného finančného príspevku na rozpočtový rok 2019 s KPSS príslušnej obce za splnenú.

ANALYTICKÁ ČASŤ

Analýza sociologických údajov

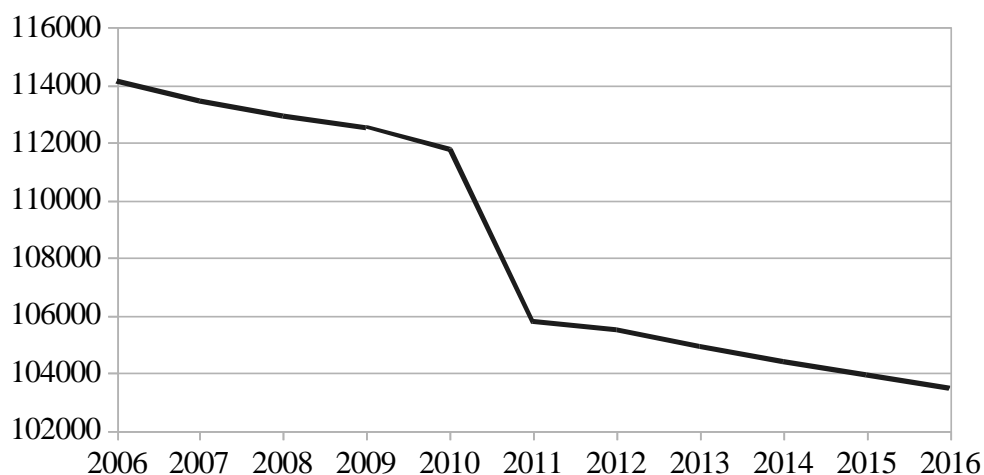
Významnou súčasťou analytickej časti komunitného plánu ako nástroja strategického riadenia oblasti sociálnych služieb je socio-demografická analýza, ktorá charakterizuje obyvateľstvo žijúce na určitom území na základe rôznorodých kritérií. Bližšie poznanie charakteristík obyvateľstva umožní samospráve lepšie spoznať prostredie, v ktorom sa komunitné plánovanie odohráva a od ktorého sa odvíja. V rámci tejto podkapitoly teda bližšie špecifikujeme základné cieľové skupiny sociálnych služieb, na čo v nasledujúcej podkapitole nadviažeme konkrétnymi sociálnymi službami, ktoré mestská časť svojim obyvateľom v súčasnosti poskytuje.

Obyvatelia, rodiny, deti a mládež

Mestská časť Bratislava-Petržalka je jednou zo 17 bratislavských mestských častí. Má 103 473 obyvateľov (údaj ŠÚ SR k 31.12.2016) a jej celková rozloha je 28,68 km². Mestská časť pozostáva z 9 miestnych častí: Dvory, Háje, Janíkov dvor, Lúky, Ovsište, Kopčany, Zrkadlový háj, Kapitulský dvor, Starý háj. Spolu s mestskou časťou Jarovce, Rusovce a Čunovo patrí mestská časť Petržalka do okresu Bratislava V.

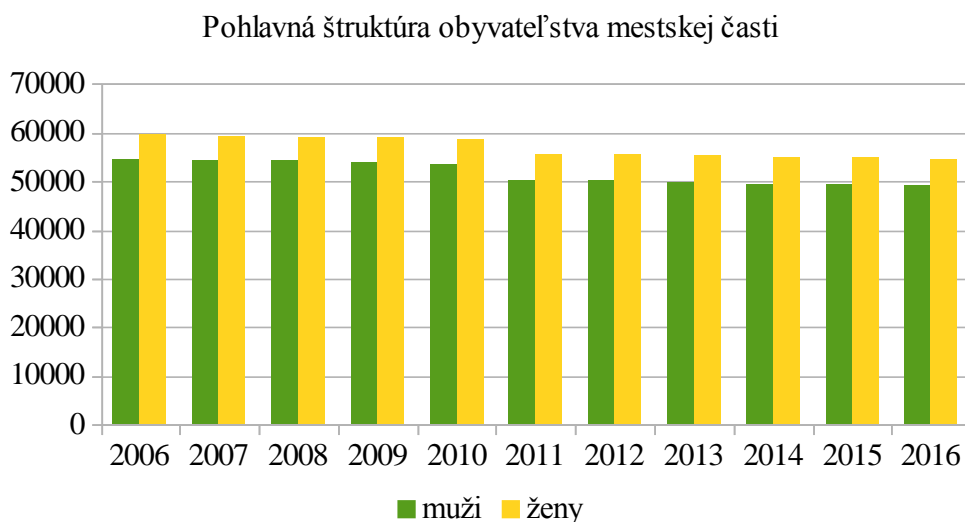
Podľa posledného Sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2011 sa na území mestskej časti Bratislava-Petržalka nachádza 1 628 domov (z toho 98 % obývaných) a 45 413 bytov (z toho 99 % obývaných). Počet obyvateľov mestskej časti má podľa Štatistického úradu SR klesajúcu tendenciu. Vývoj počtu obyvateľov trvalo žijúcich na území mestskej časti zachytáva nasledujúci graf.

Trvale bývajúce obyvateľstvo k 31.12.

Graf č. 1 Vývoj počtu obyvateľov MČ Bratislava-Petržalka v rokoch 2006 – 2016. Zdroj: ŠÚ SR.

Prevalu žien v mestskej časti môžeme pozorovať počas celého sledovaného obdobia 2006 – 2016. Najnovší dostupný údaj z roku 2016 hovorí o pomere 52,65 % žien ku 47,35 % mužom. Táto skutočnosť je v súlade s celoslovenským trendom, kedy vo väčšine slovenských miest a obcí žije viac žien, pretože tieto sa dožívajú vyššieho veku a súčasne podiel poproduktívneho obyvateľstva postupne rastie (dochádza k starnutiu obyvateľstva).

Graf č. 2 Rodová skladba obyvateľstva MČ Bratislava-Petržalka, 2006 – 2016. Zdroj: ŠÚ SR.

Ďalšími významnými charakteristikami, ktoré by v procese plánovania komunitných sociálnych služieb nemali zostať nepovšimnuté, sú prirodzený prírastok (resp. úbytok), mechanický prírastok (resp. úbytok) a celkový prírastok (resp. úbytok) obyvateľstva mestskej časti. Zatiaľ čo **prirodzený prírastok/úbytok** nás informuje o rozdiel medzi počtom živonarodených a počtom zomrelých na určitom území, **mechanický prírastok/úbytok** zachytáva rozdiel medzi počtom prisťahovaných osôb na určité územie a počtom vystáňovaných osôb z toho istého územia. **Celkový prírastok/úbytok** je následne súhrnom (súčtom) prirodzeného a mechanického prírastku/úbytku a zachytáva celkový pohyb obyvateľstva v rámci určitého územia.

Rozdiel medzi zmieňovanými ukazovateľmi spočíva tiež v nástrojoch, akými môže mestská časť Bratislava-Petržalka vplývať na ich pozitívny vývoj. V snahe o **dosahovanie, resp. zvyšovanie prirodzeného prírastku** jej môže byť nápomocná:

- ✓ **nepriama podpora miery pôrodnosti**, napr. prostredníctvom podpory bývania pre mladé rodiny, podpory a rozširovania voľnočasových aktivít pre deti a mládež, rozširovania kapacít zariadení pre deti v predškolskom veku a rozširovania kapacít školských zariadení a pod.,
- ✓ **pôsobenie na znižovanie miery úmrtnosti**, napr. informačnými kampaňami propagujúcimi zdravý životný štýl, podporou kvalitných sociálnych zariadení

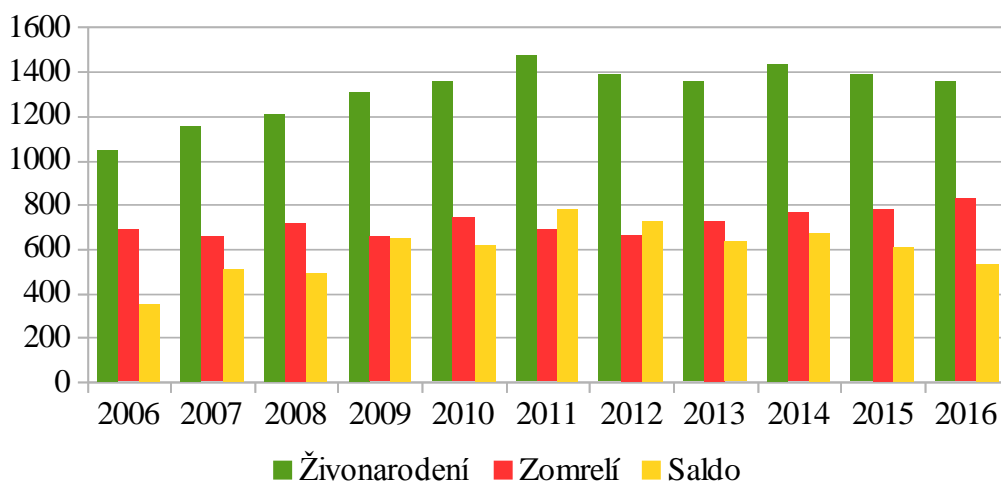
s vyškoleným personálom a podporou možností trávenia voľného času seniorov tak, aby viedli aktívny, spokojný a pestrý život.

Dosahovanie, resp. zvyšovanie mechanického prírastku už zahŕňa podstatne viac aktivít, a to nielen v sociálnej, ale aj hospodárskej a environmentálnej oblasti. Záujemcovia o bývanie v určitej lokalite zvažujú široké spektrum faktorov – od občianskej vybavenosti, cez kvalitu a dostupnosť technickej infraštruktúry či možnosti sociálneho vyžitia až po dostupnosť zelene na danom území.

Aj keď vzhľadom na vyššie uvedené sa môžu prirodzený a mechanický prírastok javiť ako dva separátne ukazovatele, v skutočnosti sa môžu, ale nemusia vzájomne ovplyvňovať. Napríklad, ak na určitom území existuje dobre rozvinutá infraštruktúra pre mladé rodiny s deťmi, existuje predpoklad, že mladí ľudia sa na toto územie budú sťahovať s cieľom založiť si rodinu, čo sa prejaví na mechanickom, ale aj prirodzenom prírastku. Podobne, ak na určitom území existuje dobre rozvinutá infraštruktúra pre seniorov, môže toto územie lákať seniorov z iných miest a obcí, aby sa prisťahovali, čo sa môže prejavíť na miere úmrtnosti.

Počet živonarodených osôb v mestskej časti Bratislava-Petržalka v uplynulej dekáde medziročne rástol aj klesal, avšak počas roka 2016 sa na území mestskej časti narodilo o 314 detí viac ako na začiatku sledovaného obdobia počas roku 2006. Do roku 2011 môžeme sledovať každoročný nárast počtu živonarodených. **Počet zomrelých** je v posledných 10 rokoch relatívne stabilný, ani v jednom roku nepresiahol počet živonarodených, práve naopak, počet živonarodených si udržuje výraznú prevahu.

Živonarodení, zomrelí, prirodzený prírastok

Graf č. 3 Živonarodení, zomrelí, prirodzený prírastok v MČ Bratislava-Petržalka, 2006 – 2016. Zdroj: ŠÚ SR.

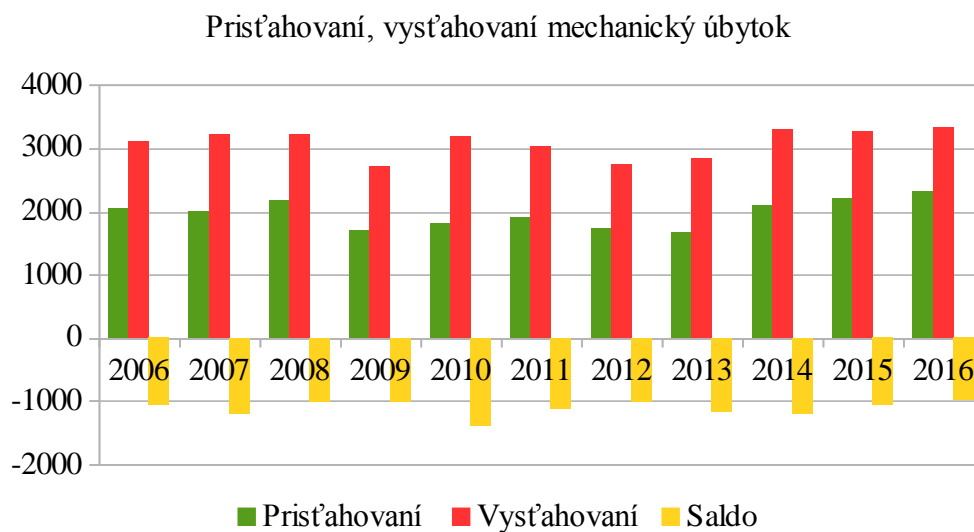
Sčítaním počtu živonarodených a počtu zomrelých osôb na určitom území získavame hodnoty **prirodzeného prírastku, resp. úbytku obyvateľstva**. V mestskej

časti Bratislava-Petržalka môžeme pozorovať prirodzený prírastok v každom jednom roku sledovaného obdobia. Najväčší rozdiel medzi počtom živonarodených a zomrelých vznikol v roku 2011, kedy saldo predstavovalo 781 osôb. Uvedené môže indikovať udržiavanie prirodzeného prírastku aj v najbližších rokoch.

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Prírodný prírastok	354	503	491	649	613	781	724	634	671	607	529

Tab. č. 1 Vývoj prirodzeného prírastku v MČ Bratislava-Petržalka v rokoch 2006 – 2016. Zdroj: ŠÚSR

Počet prisťahovaných osôb na územie mestskej časti ako aj **počet osôb, ktoré sa z mestskej časti vystaňovali**, bol v uplynulej dekáde relatívne stabilný, pričom počet vystaňovaných osôb po celý čas prevyšoval počet prisťahovaných osôb. Tento jav možno považovať za nepriaznivý, keďže vypovedá o celkovej atraktivite prostredia naprieč všetkými oblasťami – nielen sociálnou, ale aj hospodárskou a environmentálnou. Počet vystaňovaných osôb bol zatiaľ najvyšší v roku 2016, počet prisťahovaných taktiež v tom istom roku.

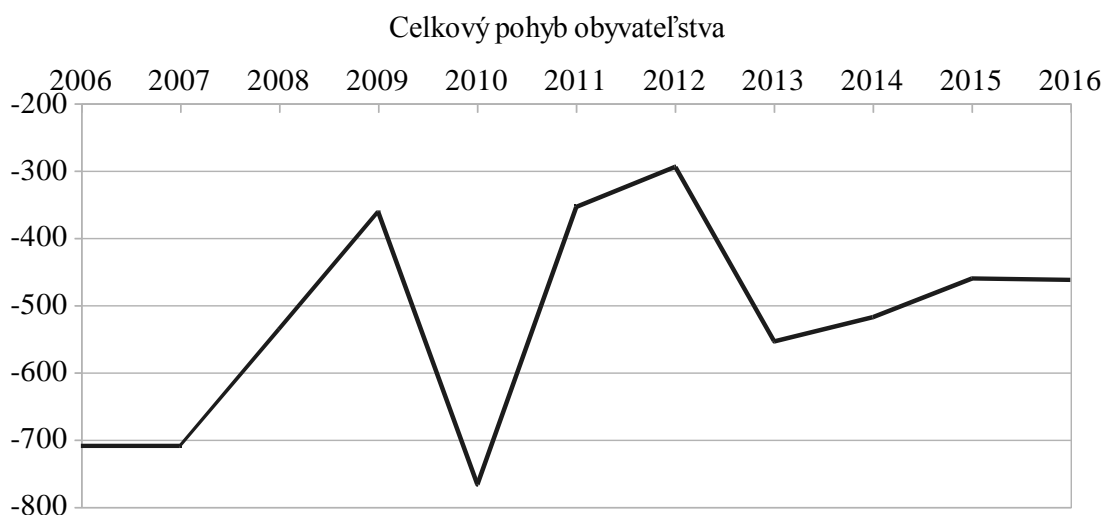
Graf č. 4 Prisťahovaní, vystaňovaní, mechanický úbytok v MČ Bratislava-Petržalka, 2006 – 2016. Zdroj: ŠÚ SR.

Z vyššie uvedeného grafu nemožno konštatovať iné, iba **niekoľko rokov pretrvávajúci mechanický úbytok obyvateľstva mestskej časti Bratislava-Petržalka**, čo dokumentuje aj nasledujúca tabuľka.

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Mechanický úbytok	-1063	-1213	-1027	-1011	-1380	-1135	-1019	-1188	-1190	-1067	-991

Tab. č. 2 Vývoj mechanického úbytku v MČ Bratislava-Petržalka v rokoch 2006 – 2016. Zdroj: ŠÚSR

Aj keď v mestskej časti Bratislava-Petržalka dochádza každoročne k relatívne vysokému mechanickému úbytku obyvateľstva, vykazuje územie každoročne značný prirodzený prírastok v počte svojich obyvateľov. Môže to znamenať, že v mestskej časti sa síce rodí veľa detí (v porovnaní s počtom zomrelých), avšak následne sa rodiny s týmito deťmi sťahujú do ich mestských častí, miest a obcí. Uvedené je možné usúdiť po zohľadnení vývoja priemerného veku obyvateľstva, ktorý každoročne narastá (viď Graf č. 7). Vývoj celkového pohybu obyvateľstva zachytáva nasledujúci graf.

Graf č. 5 Vývoj celkového pohybu obyvateľstva v MČ Bratislava-Petržalka, 2006 – 2016. Zdroj: ŠÚ SR.

Podľa údajov zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2011 obyvatelia Petržalky **slovenskej národnosti** predstavujú 92,26 % z celkového počtu obyvateľov mestskej časti. Druhou najviac zastúpenou národnosťou je **maďarská** (3,32 %), treťou **česká národnosť** (1,13 %). Ostatné národnosti sú v mestskej časti zastúpené menej ako jedným percentom.

Pokiaľ ide o skladbu obyvateľstva mestskej časti z hľadiska vierovyznania, polovica (50,49 %) obyvateľov Petržalky sa hlási k Rímskokatolíckemu vierovyznaniu, vyše 33 % obyvateľov je bez vyznania a takmer 5 % obyvateľov sa hlási k Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania. Ostatné vierovyznania sú v mestskej časti zastúpené menej ako jedným percentom. Prehľad početnejších národností žijúcich v Petržalke a skladbu obyvateľstva mestskej časti z hľadiska vierovyznania zachytávajú nasledujúce 2 tabuľky.

Č.	Národnosť	Zastúpenie v MČ	Č.	Vierovyznanie	Zastúpenie v MČ
1.	slovenská	92,26 %	1.	Rímskokatolícke	50,49 %
2.	maďarská	3,32 %	2.	Bez vyznania	33,48 %
3.	česká	1,13 %	3.	Evanjelická cirkev augsb. vyznania	4,74 %
4.	rusínska	0,19 %	4.	Gréckokatolícke	0,86 %
5.	moravská	0,17 %	5.	Reformované kresť.	0,51 %
6.	nemecká	0,15 %	6.	Pravoslávne	0,39 %
7.	ruská	0,10 %	7.	Jehovovi svedkovia	0,37 %
8.	poľská	0,10 %	8.	Evanjelická cirkev metodistická	0,27 %
9.	ukrajinská	0,10 %	9.	Kresťanské zbory	0,19 %
10.	rómska	0,09 %	10.	Cirkev bratská	0,14 %
11.	bulharská	0,06 %	11.	Bratská jednota baptistov	0,14 %
12.	chorvátska	0,06 %	13.	ostatné a nezistené	8,30 %
13.	srbská	0,05 %			
14.	židovská	0,03 %			
15.	ostatné a nezistené	2,18 %			

Tab. č. 3 a 4 Národnosť a vierovyznanie. SODB 2011.

Z hľadiska **vzdelanostnej štruktúry** obyvateľstva mestskej časti Bratislava-Petržalka majú podľa Sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2011 najväčší podiel na celkovom počte obyvateľov mestskej časti osoby s vysokoškolským vzdelaním II. stupňa (viac ako 30 %), osoby s úplným stredným odborným vzdelaním s maturitou (viac ako 20 %) a osoby bez vzdelania (viac ako 11 % obyvateľov mestskej časti).

Uvedené svedčí jednak o dobrej dostupnosti vysokoškolských zariadení pre obyvateľov mestskej časti, ale je tiež odrazom všeobecnej dostupnosti vysokoškolského vzdelania, ktorú možno pozorovať v podmienkach Slovenska, kde podiel vysokoškolsky vzdelaných osôb dosahuje podstatne vyššie hodnoty ako v iných krajinách EÚ. Na margo početnej skupiny osôb bez vzdelania je žiaduce dodať, že táto skupina pozostáva predovšetkým z detí, ktoré ešte nezačali navštevovať alebo ešte nemajú ukončené základné vzdelanie. Vzdelanostnú skladbu obyvateľstva mestskej časti podrobnejšie zachytáva nasledujúca tabuľka.

Dosiahnuté vzdelanie	Zastúpenie
Bez vzdelania	11,06 %
Základné vzdelanie	6,68 %
Učňovské vzdelanie bez maturity	7,12 %
Stredné odborné vzdelanie bez maturity	6,25 %
Úplné stredné učňovské vzdelanie s maturitou	3,07 %

Úplné stredné odborné vzdelanie s maturitou	20,10 %
Úplné stredné všeobecné vzdelanie s maturitou	6,60 %
Vyššie odborné vzdelanie	2,36 %
Vysokoškolské vzdelanie bakalárske	3,81 %
Vysokoškolské vzdelanie magisterské, inžinierske, doktorské	30,11 %
Vysokoškolské vzdelanie doktorandské	2,02 %
Nezistené	0,82 %

Tab. č. 5 Dosiahnuté vzdelanie obyvateľov mestskej časti Bratislava-Petržalka. Zdroj: SODB 2011.

Významnou charakteristikou z hľadiska plánovania sociálnych služieb je **ekonomická aktivita obyvateľstva**. Pre sociálny systém v podmienkach Slovenskej republiky je príznačný trend, kedy čoraz menší počet ekonomicky aktívnych osôb vytvára hodnoty pre čoraz väčší počet ekonomicky neaktívneho obyvateľstva. Takáto situácia má negatívny dopad na verejné financie a v konečnom dôsledku sa odzrkadľuje na kvalite života všetkých obyvateľov.

Na území mestskej časti Bratislava-Petržalka žije podľa posledného Sčítania obyvateľov, domov a bytov 62,44 % ekonomicky aktívnych osôb. Z celkového počtu obyvateľov mestskej časti je 52,88 % pracujúcich a 5,44 % nezamestnaných (ide o údaje SODB z roku 2011, ktoré sa nezhodujú z údajmi ŠÚ SR uvádzaných v KPSS nižšie v časti venovanej osobám ohrozeným sociálnym vylúčením). Deti do 16 rokov sa na obyvateľstve Petržalky podieľajú 11,64 percentami, dôchodcovia 14,09 percentami. Podrobnejšiu štruktúru obyvateľstva mestskej časti Bratislava-Petržalka podľa ekonomickej aktivity zachytáva nasledujúca tabuľka.

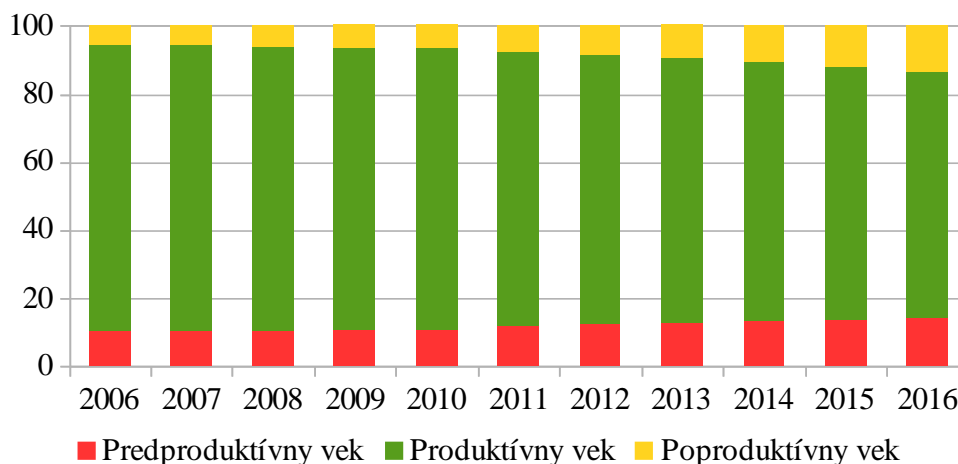
Ekonomická aktivita	Zastúpenie
Pracujúce obyvateľstvo (s výnimkou dôchodcov)	52,88
Pracujúci dôchodcovia	3,71
Nezamestnaní	5,44
Osoby na materskej dovolenke	0,41
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	62,44
Deti do 16 rokov	11,64
Dôchodcovia	14,09
Osoby na rodičovskej dovolenke	2,25
Osoby v domácnosti	0,48
Žiaci stredných škôl	2,37
Študenti vysokých škôl	3,77
Ekonomicky neaktívne obyvateľstvo	34,60
Nezistená ekonomická aktivita	2,96

Tab. č. 6 Ekonomická aktivita obyvateľstva mestskej časti Bratislava-Petržalka. Zdroj: SODB 2011.

Ďalšou významnou charakteristikou z hľadiska komunitného plánovania sociálnych služieb je **produktivita obyvateľstva**. Napríklad neustále sa zväčšujúca skupina občanov v poproduktívnom veku indikuje potrebu rozširovania, resp. budovania zariadení pre seniorov, denných stacionárov, rozširovania kapacít opatrovateľskej služby a zariadenia opatrovateľskej služby, prepravnej služby, sociálnej služby stravovania sa v jedálni a pod. Naopak, zväčšujúca sa skupina detí vyvoláva potrebu budovania jaslí a podobne.

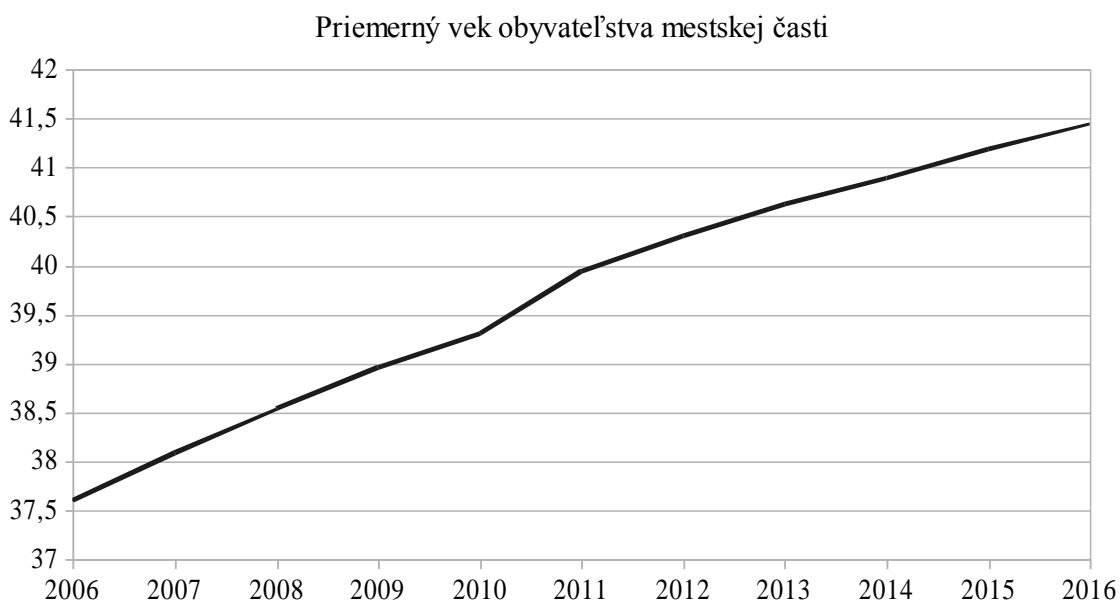
Na území mestskej časti Bratislava-Petržalka v uplynulej dekáde môžeme pozorovať, že podiel osôb v produktívnom veku na celkovej počte obyvateľov mestskej časti postupom času klesá, avšak súčasne so zväčšovaním sa poproduktívnej skupiny sa zväčšuje aj predproduktívna skupina obyvateľstva. Inak povedané, **síce užívateľov sociálnych služieb je postupom času stále viac**, aj skupina obyvateľstva, ktorá v budúcnosti vstúpi do produktívneho veku a bude financovať chod niektorých sociálnych služieb, je stále väčšia.

Veková skladba obyvateľstva

Graf č. 6 Vývoj podielu obyvateľov v predproduktívnom, produktívnom a poproduktívnom veku v MČ Bratislava-Petržalka, 2006 – 2016. Zdroj: ŠÚ SR.

Na účely komunitného plánovania je zaujímavé tiež sledovanie **vývoja priemerného veku obyvateľstva** žijúceho na určitom území. Vo všeobecnosti je pre regióny Európskej únie charakteristické skôr postupné starnutie obyvateľstva a mestská časť Bratislava-Petržalka nie je výnimkou. Obyvateľstvo Petržalky postupne starne a zatiaľ čo na začiatku sledovaného obdobia – v roku 2006 – bol priemerný vek obyvateľov 37,06 rokov, na konci sledovaného obdobia v roku 2016 to už bolo 41,44 rokov. Vývoj priemerného veku obyvateľov Petržalky v uplynulých 10 rokoch zachytáva nasledujúci graf.

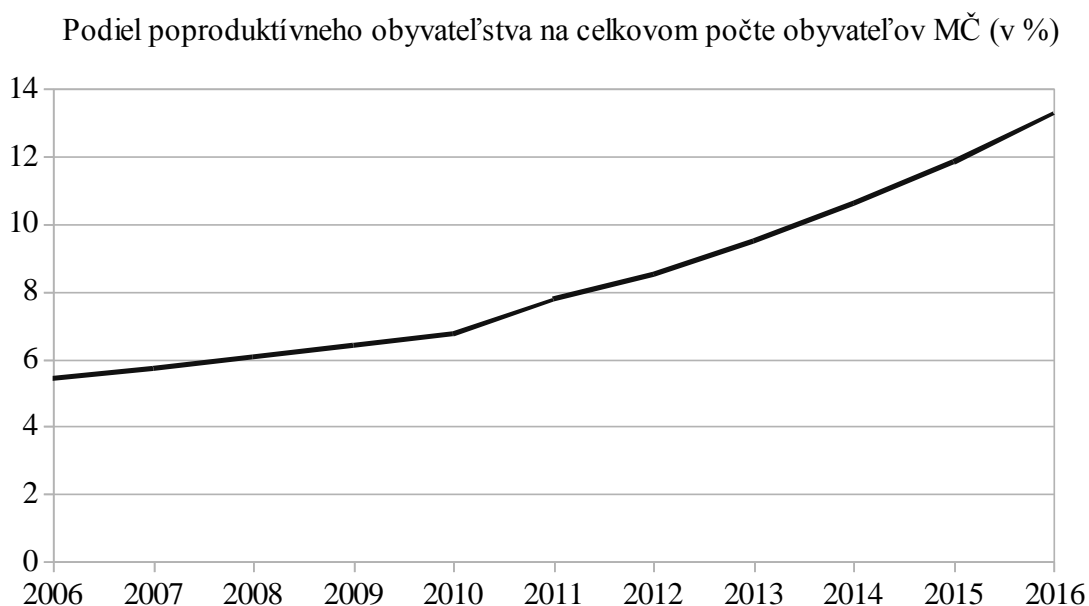
Graf č. 7 Vývoj priemerného veku obyvateľov MČ Bratislava-Petržalka. Zdroj: ŠÚ SR.

V rámci tejto podkapitoly sme si charakterizovali obyvateľstvo mestskej časti Bratislava-Petržalka z hľadiska rôznych štatistických kritérií, pretože aj z týchto charakteristík komunitné plánovanie vychádza. V nasledujúcej textovej časti si opíšeme 3 užšie cieľové skupiny vyznačujúce sa špecifickými a naliehavšími sociálnymi potrebami, ktoré je v procese komunitného plánovania prioritne potrebné zohľadniť.

Seniori

V súčasnosti je pre viaceré európske regióny príznačné starnutie obyvateľstva. Tento vývojový trend predstavuje značnú záťaž pre sociálny systém, kedy stále menšia skupina produktívnych osôb pracuje na stále väčšiu skupinu osôb v poproduktívnom veku. Uvedená situácia je z dlhodobého hľadiska neudržateľná, a preto v súčasnosti už existujú strategické dokumenty a implementujú sa politiky zamerané na koordináciu, resp. zmierňovanie dopadov tohto nepriaznivého vývoja.

Uvedené je prípadom aj mestskej časti Bratislava-Petržalka. Ako sme uviedli v predchádzajúcej podkapitole venovanej obyvateľstvu, priemerný vek obyvateľov mestskej časti sa postupne zvyšuje a **podiel poproduktívneho obyvateľstva na celkovej počte obyvateľov postupne rastie – z 5,44 % v roku 2006 na 13,28 % v roku 2016.**

Graf č. 8 Podiel poproduktívneho obyvateľstva na celkovom počte obyvateľov MČ. Zdroj: ŠÚ SR.

V súčasnosti žije na území mestskej časti Bratislava-Petržalka **cca 13 741 starobných dôchodcov**, čo predstavuje 13,28 % celkového počtu obyvateľov mestskej časti (vychádzajúc z údajov ŠÚSR – počet obyvateľov a podiel obyvateľov v poproduktívnom veku, údaje za rok 2016). Napriek formálnemu zaradeniu seniorov do poproduktívnej zložky obyvateľstva viacero z nich aj po dosiahnutí dôchodkového veku pracuje. V mestskej časti Bratislava-Petržalka **podiel pracujúcich dôchodcov predstavuje 3,71 % z celkového počtu obyvateľov** (posledný dostupný údaj zo SODB z roku 2011). Táto skutočnosť môže byť dôsledkom dobrovoľného rozhodnutia seniorov socializovať sa a žiť aktívny život aj po dosiahnutí dôchodkového veku, ale aj následkom nepriaznivej finančnej situácie, ktorá by seniorom hrozila v prípade, že by namiesto pracovného príjmu poberali len starobný dôchodok.

Existuje množstvo nástrojov, ktorými môže samospráva zvýšiť kvalitu a dostupnosť sociálnych služieb pre seniorov a znížiť riziko sociálnej exklúzie tejto cieľovej skupiny. Nástroje môžu byť preventívne alebo nápravné. **Nástrojmi preventívneho charakteru** sú tie, ktorými sa samospráva snaží predchádzať vzniku problémov súvisiacich so socializáciou seniorov, akými sú napr. nedostatok kontaktu s inými ľuďmi, nedostatok príležitostí pre sebarealizáciu, nedostatok relevantných informácií a pod. **Nápravné nástroje** prichádzajú na rad až vtedy, ak preventívne opatrenia absentovali, neboli vhodne zvolené alebo neboli dostatočne účinné. Medzi typické nápravné opatrenia patrí poskytovanie rôznych finančných príspevkov.

Medzi **štandardné sociálne služby poskytované samosprávami seniorom** možno zaradiť napr. opatrovateľskú službu, služby denných centier, stacionárov a zariadení pre seniorov, prepravnú službu a sociálnu službu poskytovanú v jedálni. Ako nástroj socializácie seniorov a prevencie pred sociálnym vylúčením slúži často

organizovanie rôznych kultúrnych, vzdelávacích či spoločenských podujatí práve pre túto cieľovú skupinu.

Ťažko zdravotne postihnutí

Ťažko zdravotne postihnuté osoby – aj keď navonok vystupujú pod týmto všeobecným, súhrnným označením – sú veľmi členitá cieľová skupina komunitného plánovania, v rámci ktorej sa potreby jednotlivcov spravidla výrazne líšia. **Ťažko zdravotne postihnutými sú fyzické osoby, ktorých miera funkčnej poruchy je najmenej 50 %.** Takýmito osobami môžu byť napríklad osoby s pohybovým či zmyslovým postihnutím, osoby s duševnými poruchami a poruchami správania sa, osoby s poruchami nervového systému, ale aj osoby s poruchami výživy a premeny látok (celiatici, diabetici) a pod. Z uvedeného je zrejmé, že potreby ŤZP osôb v rámci jednotlivých skupín postihnutia tak, ako ich definuje zákon č. 447/2008, nemusia byť a spravidla ani nie sú totožné, preto **pri plánovaní sociálnych služieb nemožno ťažko zdravotne postihnutých vnímať ako homogénnu skupinu.** V tejto súvislosti je potrebné dodať, že okrem samotného druhu postihnutia na potreby ŤZP vplývajú aj ďalšie faktory – sociálne zázemie, vek, vzdelanie a pod.

Aby mohlo byť plánovanie komunitných sociálnych služieb pre ŤZP osoby efektívne, je žiadúce, aby samospráva disponovala štatistickými dátami o štruktúre postihnutia a ďalších sociálnych charakteristikách ŤZP občanov. Na účely komunitného plánovania boli štatistiky získané z Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Prehľad ťažko zdravotne postihnutých žijúcich na území MČ Bratislava-Petržalka v členení podľa vekových kategórií, pohlavia a typu postihnutia zachytávajú nasledujúce tabuľky.

Spolu počet ŤZP	5 432
- z toho muži	2 412
- z toho ženy	3 020

Veková skupina	Počet	Veková skupina	Počet
0 – 2 roky	7	50 – 59 rokov	1 023
3 – 4 roky	37	60 – 61 rokov	466
5 – 15 rokov	205	62 – 69 rokov	1 291
16 – 17 rokov	35	70 – 79 rokov	565
18 – 24 rokov	126	80 – 89 rokov	273
25 – 39 rokov	880	90 – 99 rokov	69
40 – 49 rokov	455	100 a viac rokov	0

Skupina postihnutia podľa prílohy č. 3 zákona 447/2008 Z. z.	Muži	Ženy	Spolu
Skupina I: Infekčné a parazitárne choroby	3	3	6
Skupina II: Choroby krvi, krvotvorných orgánov a poruchy imunitných mechanizmov	27	34	61
Skupina III: Endokrinné poruchy, poruchy výživy a premeny látok	281	257	538
Skupina IV: Duševné poruchy a poruchy správania sa	351	382	733
Skupina V: Nervový systém (poškodenie mozgu, miechy, periférnych nervov)	334	306	640
Skupina VI: Zrak	58	85	143
Skupina VII: Poškodenie ORL orgánov (sluchový, rovnovážny orgán, dýchacie a hltacie orgány) a ďalšie ORL postihnutia	72	91	163
Skupina VIII: Srdce a obehové ústrojenstvo	185	116	301
Skupina IX: Dýchacia sústava	34	46	80
Skupina X: Tráviace ústrojenstvo	145	252	397
Skupina XI: Ochorenie kože	13	35	48
Skupina XII: Pohybový a podporný aparát	360	546	906
Skupina XIII: Močové ústrojenstvo	66	39	105
Skupina XIV: Pohlavné orgány	34	241	275
Skupina XV: Hlava a tvár	8	6	14
Skupina XVI: Kombinované postihnutie zraku a sluchu	1	1	2
Nezaradené	597	756	1 353

Tab. č. 7, 8, 9 ŤZP podľa veku a pohlavia žijúci v MČ Bratislava-Petržalka k 31.3.2017. Zdroj: ÚPSVR

Na území mestskej časti Bratislava-Petržalka má trvalý pobyt **5 432 ťažko zdravotne postihnutých občanov**, z ktorých väčšiu časť (cca 55,60 %) tvoria **ženy**. Najväčší počet ŤZP občanov sa nachádza vo vekovej kategórii **62 – 69 rokov** a **50 – 59 rokov**. Pokiaľ ide o konkrétny druh ťažkého zdravotného postihnutia, najviac osôb trpí **postihnutím pohybového a podporného aparátu (cca 16,68 % ŤZP)**, duševnými poruchami a poruchami správania sa (cca 13,49 % ŤZP), postihnutím nervového systému (cca 11,78 % ŤZP), endokrinnými poruchami, poruchami výživy a premeny látok (cca 9,90 % ŤZP) a postihnutím tráviaceho ústrojenstva (cca 7,30 % ŤZP). Pri cca 24,91 % ŤZP osobách ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR skupinu postihnutia neeviduje.

Osoby ohrozené sociálnym vylúčením

Sociálne vylúčenie predstavuje stav dlhodobej separácie jednotlivca od spoločnosti, ktorý môže nastať ako **dôsledok rôznych, niekedy náhlych skutočností, najčastejšie však v dôsledku straty zamestnania, nedostatočného vzdelania, ťažkého zdravotného postihnutia, staroby, závislosti od návykových látok, finančnej nestability, pôvodu, rasy, príslušnosti k etniku či vierovyznaniu.** Sociálne vylúčenie sa prejavuje nezáujmom jednotlivca, resp. skupiny ľudí s určitými znakmi o zvyšok spoločnosti alebo/a súčasne nezáujmom spoločnosti o tohto jednotlivca/túto skupinu. Sociálne vylúčené osoby predstavujú minoritu a ich sociálne problémy a potreby sú výrazne odlišné od problémov a potrieb majority, môžu mať dokonca až **existenčný charakter.** Osoby stojace „na okraji“ spoločnosti obvykle svoju situáciu nedokážu riešiť samostatne, ale sú odkázané na pomoc a spolupatričnosť iných ľudí. Tam, kde zlyhá rodina a blízki známi, nastupuje pomoc vyšších inšancií.

Samospráva disponuje relatívne širokou škálou nástrojov, ktorými môže predchádzať sociálnemu vylúčeniu alebo eliminovať jeho dôsledky. Aj v tomto prípade môžeme opatrenia rozčleniť na **preventívne a nápravné.** Preventívnymi opatreniami sú najmä **aktivity zamerané na osvetu obyvateľstva** (napr. v oblasti finančnej gramotnosti, škodlivosti návykových látok a pod.), **informovanie verejnosti** (napr. o voľných pracovných miestach, vzdelávacích kurzoch a pod.), **združovanie ľudí** (kultúrne a spoločenské podujatia), **podporu voľnočasových možností** (budovanie športovísk, zakladanie záujmových spolkov a pod.) a rôzne iné. Nápravné opatrenia zahŕňajú **poskytovanie rôznych finančných príspevkov, budovanie liečební pre ľudí závislých od návykových látok či budovanie nocľahární pre ľudí bez domova a pod.**

Faktorom sociálneho vylúčenia v podmienkach Slovenskej republiky je najčastejšie ťažké zdravotné postihnutie či staroba, ale aj dlhodobá nezamestnanosť a príslušnosť k rómskemu etniku, avšak práve mestská časť Bratislava-Petržalka nepatrí medzi problematiku regióny pokiaľ ide o mieru výskytu rómskych komunit. Ďalšími skupinami ohrozenými sociálnym vylúčením sú napr. osoby po výkone trestu, osoby bez domova a týrané osoby.

Pri pohľade na dáta Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR sa ako potenciálnym rizikom mestskej časti Bratislava-Petržalka ukazuje **rastúci podiel dlhodobo nezamestnaných v každom uplynulom roku sledovaného obdobia.** Zatiaľ čo v roku 2010 dlhodobo nezamestnaní predstavovali 22,10 % z celkového počtu nezamestnaných, v roku 2015 už bol tento podiel 36,60 %. Až najnovší údaj z roku 2016 hovorí o prvom medziročnom poklese podielu dlhodobo nezamestnaných.

Kategória nezamestnaných	Stav k 31. decembru (počet)						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Nezamestnaní spolu	3 290	3 966	4 062	4 101	3 765	3 347	2 837
- z toho ženy	1 640	2 072	2 023	2 042	1 976	1 748	1 562
Nezamestnaní 10 – 12 mesiacov	289	388	320	433	356	288	185
Nezamestnaní 13 – 24 mesiacov	345	364	740	716	707	524	371
Nezamestnaní 25 – 48 mesiacov	201	205	394	507	512	479	344
Nezamestnaní nad 48 mesiacov	181	351	71	144	179	222	201

Tab. č. 10 Vývoj počtu nezamestnaných žijúcich v MČ Bratislava-Petržalka. Zdroj: ÚPSVaR.

Kategória	Stav k 31. decembru (podiel)						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Počet obyvateľov	111 778	105 763	105 468	104 914	104 395	103 935	103 473
Podiel nezamestnaných na celkovom počte obyvateľov	2,94	3,75	3,85	3,91	3,61	3,22	2,74
Podiel dlhodobo nezamestnaných na celkovom počte nezamestnaných	22,10	23,20	29,67	33,33	37,13	36,60	32,29

Tab. č. 11 Vývoj podielu nezamestnaných žijúcich v MČ Bratislava-Petržalka. Zdroj: ÚPSVaR a ŠÚ SR.

Historicky prvé sčítanie ľudí bez domova v Bratislave, ktoré sa realizovalo od konca októbra do 16. novembra 2016 ukázalo, že najviac **ľudí bez domova** (celkovo 29 %) má trvalý pobyt v Petržalke. Problematika ľudí bez domova je primárne v kompetencii Magistrátu hlavného mesta SR Bratislavy, ktoré vypracovalo aj Koncepciu pomoci ľuďom bez domova. Mestská časť Bratislava-Petržalka pravidelne prostredníctvom pracovníkov sociálneho oddelenia monitoruje ľudí bez domova, poskytuje im poradenstvo a po splnení podmienok sociálnu výpomoc. Okrem priamej pomoci mestská časť podporuje osoby bez domova poskytovaním dotácií občianskym združeniam a neziskovým organizáciám, ktoré pomáhajú občanom bez prístrešia. Mestská časť je otvorená spoluprácam s neverejnými poskytovateľmi sociálnych služieb v oblasti pomoci ľuďom bez domova.

Viacere štatistické dáta týkajúce sa osôb ohrozených sociálnym vylúčením sa evidujú v špecializovaných inštitúciách (Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo vnútra SR a pod.), preto možno považovať mieru ich dostupnosti a rýchlosť prístupu k nim z pohľadu mestskej časti za nižšiu. Problematická je v tomto

smere aj reprezentatívnosť dát, keďže nie každá osoba ohrozená sociálnym vylúčením je v štatistikách evidovaná (napr. nie každý alkoholik je liečený, nie každá týraná osoba domáce násilie nahlási a pod.). Je to teda aj absencia dát, ktorá do určitej miery znemožňuje poskytovanie správnych sociálnych služieb v adekvátnom rozsahu, v správnom čase a na správnom mieste, čo si samospráva uvedomuje, a preto má záujem pracovať na **zvýšení prísunu potrebných dát aj tohto charakteru.**

V rámci socio-demografickej analýzy sme sa zamerali na štruktúru obyvateľstva mestskej časti Bratislava-Petržalka podľa jednotlivých cieľových skupín, na ktoré sa sociálne služby a komunitné plánovanie zameriava, v nasledujúcej textovej časti si bližšie špecifikujeme reálne prostredie, od ktorého sa komunitné plánovanie odvíja.

Analýza súčasného stavu v oblasti poskytovania sociálnych služieb

Analýza súčasného stavu v oblasti poskytovania sociálnych služieb úzko nadväzuje na socio-demografickú analýzu a predstavuje neoddeliteľnú súčasť komunitného plánu, pretože iba na základe monitoringu súčasnej situácie je možné identifikovať silné a slabé stránky samosprávy v oblasti poskytovania sociálnych služieb a navrhnúť konkrétne možnosti ich budúceho rozvoja. V rámci nasledujúcej textovej časti preto popisujeme aktuálny stav sociálnej starostlivosti vo vzťahu k cieľovým skupinám, ktoré sme bližšie špecifikovali v predchádzajúcej kapitole.

Sociálne služby poskytované mestskou časťou Bratislava-Petržalka

Na území mestskej časti Bratislava-Petržalka sa nachádza **6 denných centier** poskytujúcich podľa § 56 zákona o sociálnych službách sociálne poradenstvo a organizujúcich záujmovú činnosť pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek a pre fyzické osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom. Sociálna služba v denných centrách je poskytovaná ambulatnou formou a je v RPSS - BSK. Ide o tieto denné centrá:

- Denné centrum na Osuského ul. č. 3, kontakt: č. t. 02/62314 236,
- Denné centrum na Haanovej ul. č. 8, kontakt: č. t. 02/ 623 12 192,
- Denné centrum na Vyšehradskej ul. č. 35, kontakt: č. t.02/ 638 26 447,
- Denné centrum na ul. Márie Medveďovej č. 21, kontakt: 02/ 623 13 900,
- Denné centrum na Strečnianskej ul. č. 18, kontakt: 02/638 13 009,
- Denné centrum na Gercenovej ul. č. 8., kontakt: 02/ 622 46 953,

V denných centrách majú seniori každý pracovný deň možnosti na stretnutia a rôzne aktivity. Okrem ručných prác a spoločného sledovania televízie tu môžu seniori pracovať s počítačom s pripojením na internet či digitálnym fotoaparátom. Pre seniorov sú v denných centrách organizované rôzne kultúrne podujatia, pohybové

a vzdelávacie aktivity, súťaže, prednášky na rôzne témy, jazykové kurzy a organizujú sa výlety po Slovensku. Ďalšími možnosťami pre zmysluplné trávenie času je napríklad sezónny zber liečivých bylín a vychádzky do prírody.

V rámci Denného centra na Osuského ul. č. 3 a Denného centra na Medveďovej ul. č. 21 je mestskou časťou prevádzkovaná **výdajňa obedov**. Výdajne môžu využívať poberatelia dôchodkov s trvalým pobytom v Petržalke na odoberanie obedov do obedárov. Kontakt: č. t. 02/ 68 288 854, nie je v RPSS – BSK.

Obyvateľom mestskej časti, ktorí sa nachádzajú v ťažkej sociálnej situácii, pomáha mestská časť od roku 2011 prostredníctvom **Sociálnej výdajne** potravinového aj nepotravinového tovaru nachádzajúcej sa na Rovniankovej ulici č. 12. Sociálnu výdajňu zásobujú traja dodávatelia tovarmi s blížiacou sa dobou ukončenia trvanlivosti, tovarmi s poškodeným obalom, prípadne tovarmi, ktoré boli uvoľnené z predajní v dôsledku potreby vyprázdňovania skladov. V sociálnej výdajni sa za tovar neplatí peniazmi, ale čipovou kartičkou s bodovým kreditom, ktorú získa oprávnená osoba za symbolický poplatok. Oprávnenými prijímateľmi bezplatnej pomoci v sociálnej výdajni sú invalidní a starobní dôchodcovia s dôchodkami do výšky 300 eur, rodiny s tromi a viac maloletými deťmi, občania v hmotnej núdzi, odchovanci detských domovov počas prvých troch rokov po odchode z detských domovov. Kontakt: č. t. 02/ 68 288 774, potravinová pomoc sa poskytuje nad rámec zákona.

Fyzickej osobe, ktorá je v krízovej sociálnej situácii alebo v inej ťažkej životnej situácii, pričom túto nedokáže riešiť vlastnými silami, môže byť poskytnutá krízová pomoc prostredníctvom **domáceho tiesňového volania**. Kontakt: č. t. 02/ 68 288 857.

Mestská časť Bratislava-Petržalka prevádzkuje **Stredisko sociálnych služieb Petržalka**, v rámci ktorého sú poskytované nasledujúce sociálne služby:

1. **Zariadenia opatrovateľskej služby** – sídli na Mlynarovičovej ul. č. 23 (30 lôžok), č. t. 02/62 240 378 a Vavilovovej ul. č. 18 (20 lôžok), č. t. 02/ 62 317 173. Poskytujú pobytovú sociálnu službu na určitý čas plnoletej fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, ak jej nemožno poskytnúť opatrovateľskú službu. V zariadeniach opatrovateľskej služby sa poskytuje: pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie, údržba bielizne a šatstva a utvárajú sa podmienky na úschovu cenných vecí. Poskytovanie tejto sociálnej služby upravuje § 36 zákona o sociálnych službách, je v RPSS - BSK.
2. **Opatrovateľská služba** – so sídlom na Vavilovovej ul. č. 18, č. t. 02/ 62 520 415. Opatrovateľská služba je poskytovaná terénnou formou fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II. a zároveň je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy,

úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách. Opatrovateľskú službu nemožno poskytovať fyzickej osobe, ktorej sa poskytuje celoročná pobytová sociálna služba, alebo osobe, ktorá je opatrovaná osobou poberajúcou príspevok na opatrovanie (ak zákon neustanovuje inak), alebo osobe, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na osobnú asistenciu, alebo osobe, ktorej je nariadená karanténa pre podozrenie z nákazy prenosnou chorobou a pri ochorení touto nákazou. Poskytovanie tejto sociálnej služby upravuje § 41 zákona o sociálnych službách, je v RPSS - BSK.

3. **Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa** podľa § 31 zákona o sociálnych službách. Ide o terénnu sociálnu službu poskytovanú rodičovi dieťaťa alebo inej fyzickej osobe, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, ak nemôže zabezpečiť sama alebo s pomocou rodiny riadnu starostlivosť o dieťa. Za pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa sa považujú najmä bežné úkony starostlivosti o dieťa alebo domácnosť, úkony osobnej hygieny, stravovania, ošatenia, pomoc pri príprave na školské vyučovanie a sprevádzanie dieťaťa. Kontakt č. t. 02/ 62 520 415, je v RPSS – BSK.
4. **Útulok pre matky s deťmi** – sídli na Vavilovovej ul. č. 18, má kapacitu 11 lôžok. Celoročnou pobytovou formou na dobu určitú poskytuje ubytovanie a zabezpečuje nevyhnutné podmienky na uspokojenie základných životných potrieb na určitý čas podľa § 26 zákona o sociálnych službách. Kontakt č. t. 02/ 62 310 566, je v RPSS - BSK.
5. **Zariadenie núdzového bývania** – nachádza sa na Vavilovovej ul. č. 18, má kapacitu 7 lôžok. Poskytuje sociálnu službu pobytovou formou na dobu určitú podľa § 29 zákona o sociálnych službách. Cieľovou skupinou sú fyzické osoby nachádzajúce sa v nepriaznivej sociálnej situácii z dôvodu ohrozenia správania iných fyzických osôb alebo ak sa stali obeťou správania iných osôb. Kontakt č. t. 02/ 62 310 566, je v RPSS - BSK.
6. **Prepravná služba podľa § 42** je poskytovaná fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím odkázanej na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom alebo fyzickej osobe s nepriaznivým zdravotným stavom s obmedzenou schopnosťou pohybu po rovine alebo po schodoch a obmedzenou schopnosťou orientácie. Odkázanosť na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom sa preukazuje posudkom vydaným príslušným úradom práce, sociálnych vecí a rodiny na účely kompenzácie sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia podľa osobitného predpisu. V mestskej časti je prepravná služba poskytovaná terénnou formou od 01.10. 2017. V prípade, že sa prepravná služba stretne so záujmom obyvateľov, bude

v budúcnosti jej kapacita rozšírená. Kontakt č. t. 02/ 62 520 414, je v RPSS - BSK.

7. **Odľahčovacia služba** poskytuje terénnou formou mestská časť podľa § 54 zákona o sociálnych službách. Odľahčovacia služba je poskytovaná fyzickej osobe, ktorá opatruje fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, ak táto fyzická osoba, ktorá opatruje, nemôže opatrovanie vykonávať. Odľahčovacia služba sa poskytuje na celé dni, najviac 30 dní v kalendárnom roku. Cieľom odľahčovacej služby je umožniť fyzickej osobe, ktorá opatruje, nevyhnutný odpočinok na účel udržania jej fyzického zdravia a duševného zdravia a prevencie jeho zhoršenia. Kontakt: č. t. 02/ 62 520 415.

Sociálne služby poskytované Hlavným mestom SR Bratislava

Hlavné mesto SR Bratislava poskytuje na území mestskej časti Bratislava-Petržalka nasledujúce sociálne služby:

- zariadenie pre seniorov **Dom tretieho veku** so sídlom na Polereckého ul. č. 2, ktoré poskytuje celoročne pobytovou formou sociálne služby podľa zákona o sociálnych službách fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, č. t. 02/62 310 065, je v RPSS - BSK;
- zariadenie pre seniorov **Petržalský domov pre seniorov** so sídlom na Vilovej ul. č.19/A, ktoré poskytuje celoročne pobytovou formou sociálne služby podľa zákona o sociálnych službách fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, č. t. 02/638 385 573, je v RPSS - BSK;
- ubytovanie na prechodný pobyt osobám nachádzajúcim sa v krízovej životnej situácii a sociálne poradenstvo pobytovou formou ročnou prostredníctvom **Ubytovne Kopčany**, ktorá sa nachádza na Kopčianskej ul. č. 90, č. t. 02/63 838 687, nie je v RPSS - BSK.
- bezpečné zázemie a odbornú pomoc dieťaťu, plnoletej fyzickej osobe a rodinám s trvalým pobytom v Bratislave, ktorí sa ocitli v krízovej životnej situácii a nevedia ju zvládnuť, prostredníctvom **Krízového centra Repuls** nachádzajúceho sa na Budatínskej ul. č. 59/a. Centrum poskytuje pobyt na dobu max 6 mesiacov (pobyt má tri fázy: adaptácia na režim, poradenstvo, resocializačná fáza). Je zriadené hl. mestom podľa zákona č. 305/2005 o sociálno-právnej ochrane detí a sociálnej kuratele, č. t. 02/ 62 250 035, nie je v RPSS - BSK.

Sociálne služby poskytované Bratislavským samosprávnym krajom

Bratislavský samosprávny kraj je zriaďovateľom **Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých KAMPINO** so sídlom na Haanovej ul. č. 36 – 38. Domov

poskytuje sociálne služby pobytovou formou ročnou, týždennou a ambulantnou na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia alebo nepriaznivého zdravotného stavu klientom s duševnými poruchami a poruchami správania sa, č. t. 02/ 62 317 967, je v RPSS - BSK.

Neverejní poskytovatelia sociálnych služieb

Okrem verejných poskytovateľov pôsobia na území mestskej časti Bratislava-Petržalka aj neverejní poskytovatelia sociálnych služieb. V ich zriaďovateľskej pôsobnosti sú nasledujúce sociálne služby:

- krízové centrum so zariadením núdzového bývania, útulkom a zariadenie dočasnej starostlivosti o deti (pobytová forma ročná a na určitý čas), obe so sídlom na Medvedovej ul. č. 4, ktorých zriaďovateľom je združenie **Brána do života, o. z.**, č. t. 02/ 62 410 469, je v RPSS - BSK;
- poradenstvo, voľnočasové a preventívne aktivity smerujúce k znižovaniu rizík a dopadov sociálnopatologických javov spojených so sociálnym vylúčením, ktoré sú poskytované združením **Ulita, o. z.** na Kopčianskej ulici č. 90 (terénnou a ambulantnou formou), č. t. 0914 196 605, je v RPSS - BSK;
- sociálne služby pre deti a mladých ľudí, ktorí svoj voľný čas trávia prevažne v uliciach – tieto služby sú poskytované združením **Kaspian, o. z.**, ktoré má sídlo na Ambroseho ul. č. 15 – 17 (terénna forma), č. t. 02/ 62 247 884, je v RPSS - BSK;
- Spoločnosť priateľov a detí z detských domovov združenia **Úsmev ako dar o. z.** so sídlom na Ševčenkovej ul. č. 21 poskytuje sociálnu službu rodinám nachádzajúcim sa v krízovej situácii alebo ohrození života a zdravia (terénnou a ambulantnou formou), č. t. 02/ 62 410 005, je v RPSS - BSK;
- **Slovenské hemofilické združenie o. z.** so sídlom na Antolskej ul. č. 11 obhajuje záujmy a potreby občanov s vrodenou krvácavou chorobou (terénna forma), č. t. 02/ 63 531 453, je v RPSS - BSK;
- združenie **Lepší svet, n. o.** so sídlom na Osuského ul. č. 8 poskytuje poradenstvo a sociálnu službu ambulantnou formou mentálne znevýhodneným občanom, ktorí sú odkázaní na pomoc a dohľad inej fyzickej osoby. Organizácia prevádzkuje na základe povolenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR chránenú dielňu pre zdravotne postihnutých (výroba keramických výrobkov) a chránenú dielňu „Kaviarnička“, kde služby poskytujú zdravotne postihnutí, č. t. 02/ 63 810 942, nie je v RPSS-BSK;
- službu špeciálneho denného pobytu pre osoby s poruchami pamäte poskytuje Centrum **MEMORY, n. o.** na Mlynarovičovej ul. č. 21 ambulantnou formou, č. t. 02/ 62 414 143, je v RPSS - BSK;
- nocľaháreň, teplú stravu a podmienky na výkon osobnej hygieny poskytuje ľuďom bez domova **Betlehem sv. Matky Terezy** na Rovniankovej ul. č. 10

pobytovou formou na dobu určitú a terénnou formou, č. t. 02/ 63 810 754, nie je v RPSS – BSK;

- **Empatia, n. o.** so sídlom na Haanovej ul. č. 26, č. t. 02/622 456 07 poskytuje terénnou formou opatrovateľskú službu v domácom prostredí, je v RPSS – BSK;
- **Rideo, spol. s r. o.** so sídlom na Röntgenovej ul. č. 12, č. t. 0911 863 821, poskytuje opatrovateľskú službu terénnou formou, je v RPSS – BSK;
- pomoc ľuďom, ktorí sa ocitli na okraji spoločnosti, poskytuje na základe povolenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR ambulantnou formou združenie **Okraj, o. z.** so sídlom na Gercenovej ul. č. 8/H, ktoré má zriadené chránenú dielňu pre zdravotne postihnutých, sociálne slabších a ľudí bez domova, 0905 430 566, nie je v RPSS- BSK;
- centrum **Impulz, Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím v Petržalke** na Turnianskej ul. č. 10, poskytuje v rehabilitačnom stredisku pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím (ambulantná forma), č. t. 02/ 63 815 080, je v RPSS - BSK;
- v Domove sociálnych služieb združenia **Most, n. o.** na Haanovej ul. č. 10 sú poskytované rehabilitačné služby, sociálne poradenstvo a podporované bývanie pre ťažko zdravotne postihnuté osoby s duševnou poruchou (forma poskytovania - pobytová ročná, na dobu určitú a ambulantná), č. t. 0911 404 656, je v RPSS – BSK;
- združenie **Odyseus, o. z.** so sídlom na Haanovej ul. č. 10 sa (terénnou formou) snaží o zachovanie ľudských práv a skvalitňovanie života ohrozených komúní, a to najmä osôb užívajúcich drogy, pracujúcich v sex-biznise a mladých ľudí s nedostatočným prístupom k sociálnym službám, č. t. 02/524 943 44, podaná žiadosť o registráciu na BSK;
- **Slovenský zväz telesne postihnutých** so sídlom na Ševčenkovej ul. č. 19 združuje občanov s telesným postihnutím a občanov s ťažkým zdravotným postihnutím a poskytuje im soc. poradenstvo, soc. rehabilitáciu a umožňuje zapožičanie mechanických vozíkov (terénna a ambulantná forma), č. t. 02/ 63 814 469, je v RPSS - BSK;
- paliatívnu a hospicovú starostlivosť smrteľne chorým a zomierajúcim deťom a kurzy pre odbornú a laickú verejnosť zamerané na starostlivosť o choré deti poskytuje organizácia **Plamienok, n. o.** so sídlom na Zadunajskej ul. č. 6/A (ambulantná a terénna forma), č. t. 0908 686 897, je v RPSS - BSK;
- základné sociálne poradenstvo a obhajobu práv osamelých matiek poskytuje združenie **Fórum osamelých matiek – FOMa, o. z.** so sídlom na Ľubovnianskej ulici č. 1 (ambulantná forma), č. t. 0903 314 136, je RPSS-BSK;
- sociálne služby pre seniorov poskytuje **SUN RISE Dom pre seniorov, n. o.** so sídlom na Bzovíckej ul. č. 38 (pobytová forma ročná), č. t. 0911 112 810, je v RPSS - BSK;

- organizácia **VYSNÍVANÝ DOMOV, n. o.** so sídlom na Fedinovej ul. č. 7 poskytuje sociálne služby v špecializovanom zariadení pobytovou formou ročnou a prepravnú službu ambulantnou formou, č. t. 0948 026 003, je v RPSS - BSK;
- organizácia **Rafael dom, n. o.** so sídlom na Kutlíkovej ul. č. 15 poskytuje integrovanú sociálno-zdravotnícku starostlivosť pobytovou formou/ ročnou, č. t. 0904 344 454, nie je v RPSS - BSK;
- organizácia Diaconia Svätý Jur n. o. prevádzkuje Denné centrum Baobab na Blagoevovej č. ul. 10 a poskytuje sociálne služby ambulantnou formou, pre deti s viacnásobným postihnutím vo veku 2 – 10 rokov, t. č. 0905 442 036, je v RPSS – BSK;
- **UNI CARE, s r.o.,** Polereckého 3, zariadenie starostlivosti o deti do 3 rokov, asociálna služba sa poskytuje ambulantnou formou, č. t. 0917 191 388, je v RPSS – BSK;
- **Opatrovateľský dvor Kľúčik,** Fedinova 7, zariadenie starostlivosti o deti do 3 rokov, sociálna služba sa poskytuje ambulantnou formou, č. t. 0903 479 148, podaná žiadosť do registra - BSK;
- **Bystrá škôlka,** Žltá ul. č. 13/A, zariadenie starostlivosti o deti do 3 rokov, sociálna služba sa poskytuje ambulantnou formou; č. t. 0917 093 994, podaná žiadosť do registra - BSK.

* RPSS – BSK/ Register poskytovateľov sociálnych služieb- Bratislavský samosprávny kraj

V nasledujúcej tabuľke uvádzame prehľad všetkých vyššie uvedených sociálnych služieb podľa cieľovej skupiny, na ktorú sa zameriavajú.

Obyvatelia, rodiny, deti a mládež	Seniori	Ťažko zdravotne postihnutí	Osoby ohrozené sociálnym vylúčením
<ul style="list-style-type: none"> • Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa • Sociálne služby pre deti a mladých ľudí (Kaspian, o. z.) • Plamienok, n. o. • Opatrovateľský dvor Kľúčik, zariadenie starost. o deti do 3 rokov 	<ul style="list-style-type: none"> • Denné centrum na Osuského • Denné centrum na Haanovej • Denné centrum na Vyšehradskej • Denné centrum na ul. Márie Medvedovej • Denné centrum na Strečnianskej • Denné centrum na Gercenovej 	<ul style="list-style-type: none"> • Denné centrum na Osuského • Denné centrum na ul. Márie Medvedovej • Denné centrum na Gercenovej • Zariadenie opatrovateľskej služby • Opatrovateľská služba • Prepravná služba 	<ul style="list-style-type: none"> • Sociálna výdajňa potravinového a nepotravinového tovaru • Domáce tiesňové volanie • Útulok pre matky s deťmi • Zariadenie núdzového bývania • Ubytovňa Kopčany

<ul style="list-style-type: none"> • UNI CARE, s r.o. zariadenie starost. o deti do 3 rokov • Bystrá škôlka, Žltá ul. č. 13/A, zariadenie starost. o deti do 3 rokov 	<ul style="list-style-type: none"> • Výdajňa obedov Denného centra na Osuského • Výdajňa obedov Denného centra na Medveďovej • Zariadenie pre seniorov Dom tretieho veku • Zariadenie pre seniorov Petržalský domov seniorov • SUN RISE Dom pre seniorov, n. o. • VYSNÍVANÝ DOMOV, n. o. 	<ul style="list-style-type: none"> • Odľahčovacia služba • Zariadenie pre seniorov Dom tretieho veku • Zariadenie pre seniorov Petržalský domov seniorov • Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých KAMPINO • Slovenské hemofilické združenie o. z. • Poradenstvo a sociálna služba mentálne znevýhodneným občanom Lepší svet, n. o. • Služba špeciálneho denného pobytu pre osoby s poruchami pamäte MEMORY, n. o. • opatrovateľské služby v domácom prostredí klienta (Empatia, n. o., Rideo, spol. s r. o.) • Impulz Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím v Petržalke • DSS Most, n. o. 	<ul style="list-style-type: none"> • Krízové centrum Repuls • Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých KAMPINO • Krízové centrum so zariadením núdzového bývania a útulkom a krízové stredisko (Brána do života, o. z.) • Poradenstvo, voľnočasové a preventívne aktivity smerujúce k znižovaniu rizík a dopadov sociálnopatologických javov spojených so sociálnym vylúčením (Ulita, o. z.) • Spoločnosť priateľov a detí z detských domovov združenia Úsmev ako dar o. z. • Sociálna služba pre ľudí bez domova Betlehem sv. Matky Terezy • Pomoc ľuďom, ktorí sa ocitli na okraji spoločnosti (Okraj, o. z.) • Združenie Odysseus, o. z. • Fórum osamelých matiek FOMa, o. z.
--	--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> • Slovenský zväz telesne postihnutých • Rafael dom, n. o. • Diaconia Svätý Jur n. o. DC pre deti ZŤP 	
--	--	--	--

Tab. č. 12 Sociálne služby poskytované na území mestskej časti podľa cieľovej skupiny.

Ďalšia tabuľka sumarizuje sociálne služby podľa formy.

Pobytová forma		Terénna	Ambulantná
Celoročná	Týždenná		
<ul style="list-style-type: none"> • Zariadenie opatrovateľskej služby na Mlynarovičovej ul. č. 23 • Zariadenie opatrovateľskej služby na Vavilovovej ul. č. 18 • Útulok pre matky s deťmi na Vavilovovej ul. č. 18 • Zariadenie núdzového bývania na Vavilovovej č. 18 • Dom tretieho veku na Polereckého ul. č. 2 • Petržalský domov pre seniorov na Vilova ul. č. 19/A • Ubytovňa Kopčany na Kopčianskej ul. č. 90 	<ul style="list-style-type: none"> • Krízové centrum Repuls na Budatínskej ul. č. 59/a • Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých KAMPINO na Haanovej ul. č. 36 – 38 	<ul style="list-style-type: none"> • Domáce tiesňové volanie, OSV Kutlíkova ul. č. 17 • Opatrovateľská služba na Vavilovovej ul. č. 18 • Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa Vavilovova ul. č. 18 • Prepravná služba Vavilovovej ul. č. 18 • Odľahčovacia služba Vavilovova ul. č. 18 • Poradenstvo, voľnočasové a preventívne aktivity smerujúce k znižovaniu rizík a dopadov sociálnopatologických javov spojených so 	<ul style="list-style-type: none"> • Denné centrum na Osuského ul. č. 3 • Denné centrum na Haanovej ul. č. 8 • Denné centrum na Vyšehradskej ul. č. 35 • Denné centrum na ul. Márie Medvedovej č. 21 • Denné centrum na Strečnianskej ul. č. 18 • Denné centrum na Gercenovej ul. č. 8 • Výdajňa obedov na Medvedovej ul. č. 21 a Osuského ul. č. 3 • Sociálna výdajňa potravinového a nepotravinového tovaru na Rovniankovej ul. č. 12 • Domov sociálnych služieb

<ul style="list-style-type: none"> • Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých KAMPINO na Haanovej ul. č. 36 – 38 • Krízové centrum so zariadením núdzového bývania a útulkom a krízové stredisko – Brána do života, o. z. na Medved'ovej ul. č. 2-4 • nocľaháreň pre ľudí bez domova –Betlehem sv. Matky Terezy na Rovniankovej ul. č. 10 • Domov sociálnych služieb – Most, n. o. na Haanovej ul. č. 10 • Sociálne služby pre seniorov – SUN RISE Domov pre seniorov, n. o. na Bzovickej ul. č. 38 • Sociálne služby v špecializovanom zariadení – VYSNÍVANÝ DOMOV, n. o. na Fedinovej ul. č. 7 • Integrovaná sociálno-zdravotnícka starostlivosť pre chorých 		<p>sociálnym vylúčením – Ulita, o. z. na Kopčianskej ul. č. 90</p> <ul style="list-style-type: none"> • sociálne služby pre deti a mladých ľudí, ktorí svoj voľný čas trávia prevažne v uliciach – Kaspian, o. z. na Ambroseho ul. č. 15-17 • sociálna služba rodinám nachádzajúcim sa v krízovej situácii alebo ohrození života a zdravia – Úsmev ako dar o. z. na Ševčenkovej ul. č. 21 • združenie na podporu občanov s vrodenou krvácavou chorobou – Slovenské hemofilické združenie o. z. na Antolskej ul. č. 11 • nocľaháreň pre ľudí bez domova –Betlehem sv. Matky Terezy na Rovniankovej ul. č. 10 • Zdravotnícke a opatrovateľské služby – Harris Slovakia a. s. na Haanovej ul. č. 26 • Zdravotnícke a opatrovateľské 	<p>pre deti a dospelých KAMPINO na Haanovej ul. č. 36 – 38</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poradenstvo, voľnočasové a preventívne aktivity smerujúce k zníženiu rizík a dopadov sociálnopatologických javov spojených so sociálnym vylúčením – Ulita, o. z. na Kopčianskej ul. č. 90 • sociálna služba rodinám nachádzajúcim sa v krízovej situácii alebo ohrození života a zdravia – Úsmev ako dar o. z. na Ševčenkovej ul. č. 21 • Sociálne poradenstvo a sociálna služba mentálne znevýhodneným občanom – Lepší svet, n. o. Osuského ul. č. 8 • Služba špeciálneho denného pobytu pre osoby s poruchami pamäte – MEMORY, n. o. na Mlynarovičovej
--	--	--	--

<p>a odkázaných ľudí s postihnutím – Rafael dom, n. o. na Kutlíkovej ul. č. 15</p>		<p>služby – Empatia, n. o. na Haanovej ul. č. 26</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zdravotnícke a opatrovateľské služby – Rideo, spol. s. r. o. na Röntgenovej ul. č. 12 • Sociálna služba na zachovanie ľudských práv a skvalitňovanie života ohrozených komunit – Odysseus, o. z. na Haanovej ul. č. 10 • Paliatívna a hospicová starostlivosť smrteľne chorým a zomierajúcim deťom – Plamienok, n. o. na Zadunajskej ul. č. 6/A • VYSNÍVANÝ DOMOV, n. o. na Fedinovej ul. č. 7, prepravná služba 	<p>ul. č. 21</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomoc ľuďom, ktorí sa ocitli na okraji spoločnosti – Okraj, o. z. na Gercenovej ul. č. 8/H • pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím – centrum Impulz na Turnianskej ul. č. 10 • Domov sociálnych služieb – Most, n. o. na Haanovej. Ul. č. 10 • Združenie občanov s telesným postihnutím – Slovenský zväz telesne postihnutých na Ševčenkovej ul. č. 19 • Paliatívna a hospicová starostlivosť smrteľne chorým a zomierajúcim deťom – Plamienok, n. o. na Zadunajskej ul. č. 6/A • Sociálne poradenstvo a obhajoba práv osamelých matiek – Fórum osamelých matiek FOMa, o. z. na Ľubovnianska ul. č. 1
--	--	--	---

			<ul style="list-style-type: none"> • Zariad. starost. o deti do 3 rokov UNI CARE, s r. o. na Polereckého ul. č. 3 • Zariad. starost. o deti do 3 rokov Opatrovateľský dvor Kľúčik na Fedinovej ul. č. 7 • Zariad. starost. o deti do 3 rokov Bystrá škôlka na Žltej ul.č.13/A •
--	--	--	---

Tab. č. 13 Sociálne služby poskytované na území mestskej časti podľa formy sociálnej služby.

V súvislosti s poskytovanými sociálnymi službami na území mestskej časti Bratislava-Petržalka môže byť obyvateľom nápomocná mapa sociálnych služieb prehľadne znázorňujúca ponuku sociálnych služieb ako aj zriaďovateľov týchto služieb, miesto poskytovania danej sociálnej služby a jej stručný popis.

SWOT analýza

Na základe vyššie uvedeného popisu súčasnej situácie je možné zostaviť tzv. SWOT analýzu, ktorá sumarizuje **silné a slabé stránky** mestskej časti v oblasti poskytovania sociálnych služieb a identifikuje tiež **príležitosti a ohrozenia** vplývajúce na jej rozvoj. Prehľad uvedených atribútov zachytáva nasledujúca tabuľka.

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • existencia strediska sociálnych služieb • poskytovanie opatrovateľskej služby • domáce tiesňové volanie • poskytovanie odľahčovacej služby • existencia zariadenia núdzového bývania • existencia útulku pre matky s deťmi • existencia dotačného mechanizmu MČ pre neziskové organizácie 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatočná kapacita sociálnych zariadení opatrovateľskej služby • slabá sieť zariadení sociálnych služieb pre ľudí so zdravotným postihom

<p>zabezpečujúce krízovú intervenciu</p> <ul style="list-style-type: none"> • poskytovanie stravovania pre seniorov • dotácia na stravovanie • denné centrá pre seniorov • výdajne obedov v Dennom centre na Osuského ul. č. 3 a Dennom centre na ul. M. Medved'ovej č. 21 • existencia Rady seniorov ako poradného orgánu starostu • Sociálna výdajňa pre ľudí v ťažkej sociálnej situácii • aktívna spolupráca miestnej samosprávy s neziskovými organizáciami • vysoká miera poznania sociálnych potrieb obyvateľov 	
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • podpora a rozvoj informovanosti • rozšírenie spolupráce so súkromným sektorom • vytvorenie pluralitného trhu poskytovateľov sociálnych služieb • tlak spotrebiteľov na kvalitu sociálnych služieb 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatok zdrojov • negatívny demografický vývoj

Tab. č. 14 SWOT analýza. Zdroj: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava-Petržalka na roky 2016 – 2023, Komunitný plán sociálnych služieb mestskej časti Bratislava-Petržalka 2012-2017

Vyhodnotenie plnenia predchádzajúceho KPSS

Oddelenie sociálnych vecí Miestneho úradu mestskej časti Bratislava-Petržalka vyhodnotilo plnenie jednotlivých priorít komunitného rozvoja sociálnych služieb za obdobie od 1. januára 2013 do 31. decembra 2017. Nižšie v texte uvádzame jednotlivé priority rozvoja a k nim informácie o tom, do akej miery boli tieto priority naplnené.

Priorita č. 1: Podpora zotrvania klienta v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb

1.1 Opatrovateľská služba (§ 41)

Plánovaná aktivita: Rozšírenie kapacity/služieb

Plnenie: Cieľ je plnený priebežne

V roku 2012 bola na túto aktivitu priznaná a poskytnutá dotácia vo výške 9 000,00 EUR z rozpočtovej kapitoly MPSVaR SR. Celkové výdavky na obstarané motorové vozidlo predstavovali 11 999,00 EUR, z toho spoluúčasť MČ bola 2 999,00 EUR.

Zakúpením ďalšieho motorového vozidla sa skrátil čas rozvozu jedla a občan dostáva stravu v čase obeda. Auto využívajú i terénne opatrovatelky poskytujúce sociálne služby v domácom prostredí. Klientovi sa zabezpečujú nákupy (lieky, zdravotnícke potreby, potraviny a pod.). Autom zakúpeným z dotácie MPSVaR SR sa poskytovaná sociálna služba zefektívnila, skvalitnila, je dostupnejšia a umožnila jej poskytovanie väčšiemu počtu obyvateľov. Opatrovateľky efektívnejšie využívajú svoj pracovný čas. MČ zaznamenala nárast žiadostí o poskytovanie domácej opatrovateľskej služby.

Pre porovnanie:

- ✓ k 31. 8. 2013 opatrovateľská služba bola zabezpečovaná 146 prijímateľom sociálnej služby 39 opatrovatelkami, nových uzatvorených zmlúv bolo celkovo 28,

- ✓ k 31. 8. 2014 opatrovateľská služba bola zabezpečovaná 178 prijímateľom sociálnej služby 45 opatrovateľkami, nových uzatvorených zmlúv bolo 49,
- ✓ k 31. 8. 2015 opatrovateľská služba bola zabezpečovaná 185 prijímateľom sociálnej služby 45 opatrovateľkami, nových uzatvorených zmlúv bolo 47,
- ✓ k 31.12.2016 opatrovateľská služba bola zabezpečovaná 195 prijímateľom sociálnej služby, ktorú vykonáva 45 pracovníkov. Stredisko sociálnych služieb Petržalka uzatvorilo v roku 2016 celkovo 46 nových zmlúv.
- ✓ k 31.12.2017 opatrovateľská služba bola zabezpečovaná 220 prijímateľom sociálnej služby.

Pri narastajúcom počte posúdených žiadateľov, ktorí boli posúdení a zaradení prevažne do najvyššieho (VI.) stupňa odkázanosti v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov, boli všetky podané žiadosti spracované a opatrovateľská služba u žiadateľov zahájená.

1.2 Prepravná služba (§ 42)

Plánovaná aktivita: Zriadenie prepravnej služby pre seniorov ZŤP obyvateľov

Plnenie: Splnené v roku 2017, perspektíva ďalšieho rozširovania kapacít v budúcnosti

1.3 Výdajne obedov

Plánovaná aktivita č. 1: Denné centrum, Osuského 3 - maľovanie výdajne obedov a výmena pôvodného nábytku

Plnenie: V priebehu roka 2015, cieľ splnený k 31. decembru 2015

Vynaložené finančné prostriedky na obnovu kuchynskej zostavy a 2 stolov boli uhradené z rozpočtu MČ vo výške 1 999,20 EUR a maľovku DC a výdajne obedov vo výške 814,06 EUR.

Plánovaná aktivita č. 2: Denné centrum, Medved'ovej 21 – maľovanie výdajne obedov

Plnenie: Cieľ bol splnený v roku 2013

Celkové náklady na maľovku boli vo výške 745,29 EUR.

1.4 Sociálna výdajňa

Plánovaná aktivita: Rozšírenie sortimentu sociálnej výdajne

Plnenie: Cieľ bol splnený

Od 1. januára 2015 po legislatívnej zmene MČ Bratislava-Petržalka v spolupráci s Potravinovou bankou Slovenska preberá potraviny a rozličný tovar do sociálnej výdajne od spoločností Metro, Kaufland, Tesco.

Priorita č. 2: Rozvoj ambulantných a pobytových sociálnych služieb a pobytových sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom

2.1 Denný stacionár (§ 40)

Plánovaná aktivita: Zriadenie denného stacionára

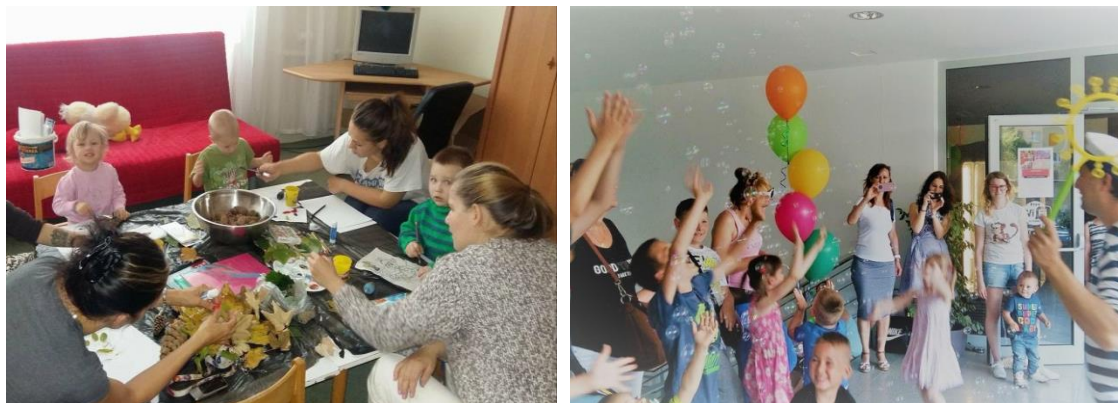
Plnenie: Mestská časť Bratislava-Petržalka ani v roku 2016, 2017 neviduje žiadosť o sociálnu službu v dennom stacionári. Predmetná sociálna služba je naplánovaná na rok 2019 v projektovom zámere PHSR MČ Bratislava-Petržalka na roky 2016 – 2023.

2.2 Zariadenie núdzového bývania (§ 29)

Plánovaná aktivita č. 1: Podpora a rozvoj voľno časových aktivít pre deti, mládež a rodičov

Plnenie: Cieľ bol splnený

Pracovníci zariadenia sa zameriavajú na hodnotné prežívanie voľného času klientov na podporu ich osobných záujmov, na podporu vzbudenia záujmu klientov o pracovné činnosti podporiť v nich pocit užitočnosti a zodpovednosti za svoju odvedenú pracovnú činnosť, aktivovať v nich sociálne a pracovné zručnosti formou poskytovania záujmovej činnosti a pracovnej terapie. Záujmová činnosť a pracovná terapia sa vykonáva na základe plánu týždenných aktivít.

Záujmová činnosť detí je zameraná na aktivity:

- ✓ **edukačno-náučné** (vedenie klientov k rozvíjaniu čitateľských zručností čítaním rozprávkových knižiek),
- ✓ **spoločenské hry** (Človeče nehnevaj sa, pexeso, kartové hry – Čierny Peter),
- ✓ **tvorivé hry** (kreslenie, práca s farbami zamerané na rozvoj jemnej motoriky, modelovanie, tematická výzdoba úseku a estetická úprava zariadenia, vystrihovanie, vyfarbovanie mandaly obrázkov),
- ✓ **podpory a rozvoja voľnočasových aktivít** (zameranou na pomoc pri príprave na školskú dochádzku a školské vyučovanie, na skupinové vychádzky, hra s loptou, v lete kúpanie sa v bazéne na záhrade, hra v piesku),
- ✓ **pohybové** (spievanie piesní spojené s pohybom na podklade hudby Spievankovo, s využitím rôznych relaxačných techník).

Pracovnú terapiu pracovníci zameriavajú na zapojenie klientov do uvedených aktivít:

- ✓ do úpravy vonkajšieho prostredia areálu individuálne alebo skupinovo ako je hrabanie lístia, zametanie, úprava okolia od odpadkov, sezónne práce ako sú napríklad odpratávanie snehu, starostlivosť o kvetinové záhony, trávnik a dreviny prostredníctvom nácviku manuálnych zručností,

- ✓ ďalšími aktivitami sú činnosti každodenného života, pomoc pri prevádzke domácnosti s využitím techník nácviku prania, nácviku upratovania, nácviku nakupovania, nácviku prípravy jedálneho lístka, inštruktáži pri varení a pečení koláčov, nácvik obsluhy elektrických spotrebičov,
- ✓ v zimnom období sa zameriavame na upratovanie interiéru, tepovanie stoličiek, pranie záclon, dezinfekcia riadov a pracovného náradia.

Plánovaná aktivita č. 2: Rekonštrukcia elektrických rozvodov budovy

Plnenie: Cieľ nebol splnený. Rekonštrukcia budovy na Vavilovovej ul. č. 18 sa plánuje na rok 2019. Mestská časť plánuje vybudovať nové zariadenie sociálnych služieb na Hrobákovej ul.

2.3 Útulok pre matky s deťmi (§ 26)

Plánovaná aktivita: Zmena zariadenia (predtým Zariadenie dočasnej starostlivosti o deti – § 32)

Plnenie: Cieľ bol splnený k 1. septembru 2014, sociálna služba je zapísaná v registri Bratislavského samosprávneho kraja dňa 11. septembra 2014.

Priorita č. 3: Zvýšenie kvality a humanizácia poskytovaných sociálnych služieb prostredníctvom rekonštrukcie, rozšírenia, modernizácie a budovania zariadení sociálnych služieb

3.1 Zariadenie opatrovateľskej služby (§ 36)

Plánovaná aktivita č. 1: Zníženie spotreby energií v ZOS na Mlynarovičovej 23

Plnenie: Cieľ bol splnený k 31. augustu 2014

Boli vymenené všetky ističe v budove. Ďalej bol vymenený samostatný ventil teplovodného rozvodu a premiestnený merač teplovodného rozvodu, ktorý bol umiestnený v objekte Strediska sociálnych služieb Petržalka.

Plánovaná aktivita č. 2: Revitalizácia záhrady v ZOS na Mlynarovičovej 23

Plnenie: Cieľ je plnený priebežne

Projekt na vybudovanie záhrady v areáli ZOS na Mlynarovičovej ul. č. 23 vypracovaný a realizovaný mestskou časťou Bratislava-Petržalka je ukončený. Bezbariérové sprístupnenie záhrady pre klientov zariadenia vytvoril oddychovo-rehabilitačný areál strediska, ktorý denne využívajú klienti zariadenia. V areáli bolo osadených 7 odpočinkových lavičiek, 3 odpadkové koše, na časť areálu navezená zemina a následne zatravnená s vysadením okrasnej skalky.

Mestská časť vynaložila na tento zámer finančné prostriedky vo výške cca 22 000,00 EUR.

Na odkladanie náradia Stredisko sociálnych služieb Petržalka postavilo na spevnenej ploche záhradný domček. Záhrada sa uzatvorila bránou a vybudovalo sa osvetlenie areálu záhrady, ktoré chráni v nočných hodinách stredisko pred nočnými návštevníkmi (finančné prostriedky MČ získala zo sponzorských darov).

Terasy zariadenia, ktoré spôsobovali zatekanie do izieb klientov sa vyrovnali, odizolovali a vydláždili (práce v hodnote 2 750,00 EUR). Jedna z terás je uzatvorená kovovým oplotením, aby mohla byť prístupná z izieb obyvateľom zariadenia. Obe terasy majú vystavané veľké črepníky s vysadeným živým plotom, aby izolovali klientov pred zvedavcami, ale hlavne bránili pred silným vetrom, ktorým sú obe terasy vystavené (práce v hodnote 2 383,54 EUR). Ešte neupravená časť areálu záhrady bola vyrovnaná zeminou a vysiatá trávou.

V časti areálu pred vstupom do zariadenia sa revitalizovala predzáhradka (skalka), ktorá skrášila priamy vstup do zariadenia. Pri predzáhradke bol opravený chodník a vstupná spevnená plocha, ktorú bolo potrebné odvodniť odvodňovacím kanálom.

V roku **2017** bola z revitalizovaná posledná časť záhrady, a to revitalizáciou okrasnej záhradky, spílením nežiaducich krovín, rúznym rezom stromov a následne nasadením kroviny z jednej strany areálu.

Úprava vonkajších priestorov Zariadenia opatrovateľskej služby na Mlynarovičovej ul. č. 23 sa úspešne realizuje, čo vedie k spokojnosti klientov a ich rodinných príslušníkov.

Plánovaná aktivita č. 3: Zníženie spotreby energií v ZOS na Vavilovovej č. 18

Plnenie: Cieľ bol splnený v roku 2014

Rekonštrukcia sa dokončila už i na prvom poschodí budovy. Vykonala sa výmena neekonomického osvetlenia na izbách, v kúpeľniach, v kuchynkách, chodbách a spoločenskej miestnosti. Celé prvé poschodie sa následne vymaľovalo. Bola vykonaná malá rekonštrukcia kuchynky a hygienického zariadenia pre zamestnancov. Nové PVC na chodbách skrášilo priestory v časti prvého poschodia. Vynaložené finančné prostriedky na tento účel boli vo výške 2 597,00 EUR.

Plnenia priorít Komunitného plánu sociálnych služieb mestskej časti Bratislava-Petržalka je aj o skvalitnení a humanizácii poskytovaných sociálnych služieb. Z tohto dôvodu v roku 2014 MČ požiadala o dotáciu, ktorá bola priznaná a poskytnutá vo výške 7 000,00 EUR formou kapitálového transferu z rozpočtovej kapitoly MPSVaR SR. Celkové kapitálové výdavky na rekonštrukciu dvoch kúpeľní boli vo výške 8 539,69 EUR, z toho spoluúčasť MČ v sume 1 539,69 EUR. Z dotácie sa zrealizovala rekonštrukcia dvoch kúpeľní na bezbariérové. Touto rekonštrukciou je umožnené opatrovatelkám sprchovanie prijímateľov sociálnych služieb na vozíkoch, lepšia manipulácia s fyzickými osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu. Rekonštrukciou kúpeľní sa zabránilo vlnutiu stien, odstránenie havarijného stavu zatekania, a tým znehodnocovanie budovy.

Plánovaná aktivita č. 4: Rekonštrukcia bytu školníka v ZOS na Vavilovovej č. 18

Plnenie: Cieľ bol splnený

Rekonštrukcia bytu školníka v ZOS Vavilovova 18 bola ukončená. Vybudoval sa priestor pre registratúrne stredisko SSS Petržalka ako i priestor pre údržbu a sklad. K 30. júnu 2013 bolo vynaložených 4 998,00 EUR na rekonštrukciu školníckeho bytu.

3.2 Denné centrum (§ 56)

Plánovaná aktivita č. 1: Denné centrum Osuského 3 – výmena pôvodného nábytku a podlahy

Plnenie: Cieľ bol splnený

Projekt zvyšovania kvality a humanizácie poskytovaných sociálnych služieb v roku 2014 pre Denné centrum na Osuského ul. č. 3, bol podporený dotáciou formou bežného transferu z rozpočtovej kapitoly Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny SR vo výške 1 000,00 EUR.

Z vlastných finančných zdrojov mestskej časti Bratislava-Petržalka bolo použitých 4 176,19 EUR. Celkovo bolo vynaložených 5 176,19 EUR.

Cieľom projektu bolo zvýšenie komfortu trávenia voľnočasových aktivít seniorov, ich bezpečnosti a predchádzaniu možných sekundárnych zdravotných problémov. Bolo zakúpených 8 ks čalúnených kresiel, 1 pracovný stôl, 6 ks dvojdvierových skriň. V rámci projektu bola uskutočnená aj výmena podlahy.

Plánovaná aktivita č. 2: Denné centrum Haanova 8 – výmena pôvodného nábytku a podlahy

Plnenie: Cieľ bol splnený v roku 2015

Projekt bol podporený dotáciou vo výške 1 900,00 EUR z prostriedkov Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny SR. Zrealizovaním projektu sa zvýšila úroveň trávenia voľnočasových aktivít seniorov v dennom centre.

Zoznam obstaraného interiérového nábytku: 4 ks čalúnených kresiel, 8 ks pracovných stolov, 1 ks šatníkovej skrine, 3 ks skriň vysokých pootvorených, 50 ks stoličiek čalúnených a 2 ks konferenčných stolíkov. Finančné prostriedky boli vynaložené vo 5 692,83 EUR. V rámci projektu sa uskutočnila aj výmena podlahovej krytiny. Finančné prostriedky boli vynaložené vo výške 1 197,31 EUR. Celkové vynaložené finančné prostriedky na výmenu pôvodného nábytku a podlahy boli vo výške 6 890,14 EUR.

Plánovaná aktivita č. 3: Denné centrum Vyšehradská 35 – výmena pôvodného nábytku a oprava priestorov DC

Plnenie: Cieľ bol splnený, plnenie bolo v období od 1. novembra 2016 do 9. decembra 2016

Vynaložené prostriedky na nákup nábytku boli vo výške 2 023,20 EUR. Zoznam nakúpeného nábytku: pracovný stôl (11 ks), skriňa vysoká (3 ks), skrinka polovysoká (1 ks).

V dennom centre boli vykonané aj tieto práce: oprava dlažby a obkladov v sociálnych priestoroch, výmena sanity, výmena dvier, oprava maľby, oprava stropov sadrokartónovým systémom, náter zárubní, oprava dlažby v chodbe, v hale a v kuchynke. Finančné náklady na tento rozsah prác a výmenu sanity predstavovali 5 475,52 EUR. Oprava týchto priestorov bola vykonaná za účelom kvality a humanizácie sociálnych služieb. Výška vynaložených prostriedkov z rozpočtu MČ predstavovala 7 498,72 EUR.

Plánovaná aktivita č. 4: Denné centrum Strečnianska 18 – výmena pôvodného nábytku

Plnenie: Cieľ splnený

Denné centrum na Strečnianskej ulici prešlo rozsiahlou modernizáciou ako posledné zo všetkých denných centier v roku 2017. V dennom centre bol vymenený starý nábytok za nový v celkovej finančnej výške 8 821,68 Eur.

Plánovaná aktivita č. 5: Denné centrum Medvedovej 21 – výmena pôvodného nábytku

Plnenie: Cieľ bol splnený, plnenie v roku 2016

Z rozpočtu MČ boli vynaložené finančné prostriedky na výmenu pôvodného nábytku vo výške 2 824,80 EUR.

Zoznam nakúpeného nábytku: čalúnené kreslo (4 ks), pracovný stôl (5 ks), skriňa šatníková (1 ks), skrinka polovysoká (5 ks), konferenčný stolík (1 ks), čalúnená stolička (20 ks).

Plánovaná aktivita č. 6: Denné centrum Gercenova 8

Plnenie: Cieľ bol splnený

Denné centrum bolo dňa 1. decembra 2012 slávnostne otvorené za prítomnosti ministra práce, sociálnych vecí a rodiny SR a pána starostu Vladimíra Bajana.

3.3 Komunitné centrum

Plánovaná aktivita č. 7: Komunitné centrum LUDUS

Plnenie: Cieľ nebol splnený

MČ Bratislava-Petržalka v roku 2013 prenajala objekt LUDUS na Tupolevovej ul. č. 7 na 30 rokov za účelom zriadenia bowlingového centra. V blízkosti tohto objektu sa nachádza plaváreň, a tým sa umožnilo občanom Petržalky športové a rekreačné vyžitie.

Priorita č. 4: Vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb

4.1 Vzdelávanie vedúcich pracovníkov

Plánovaná aktivita č. 1: Vzdelávanie riaditeľky Strediska sociálnych služieb Petržalka

Plnenie: Cieľ je plnený priebežne

Na zabezpečenie zákonného, kvalitného plnenia úloh ako i zvýšenie úspešnosti a efektívnosti práce riadenia tímov sa riaditeľka SSSP zúčastňuje ďalšieho vzdelávania a konferencií organizovaných Asociáciou poskytovateľov sociálnych služieb a Asociáciou odborných pracovníkov sociálnych služieb, Asociáciou vzdelávania a výskumu v sociálnych službách, Radou pre poradenstvo v sociálnej práci. Zúčastnila sa na celoslovenskom seminári pre pracovníkov poskytujúcich sociálne služby na tému aktuálne otázky v sociálnej oblasti.

4.2 Vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb

Plánovaná aktivita č. 1: Vzdelávanie administratívnych pracovníkov

Plnenie: Cieľ je plnený priebežne

Stredisko sociálnych služieb zabezpečilo školenie:

- ✓ rok 2013 pre mzdára - personalistu, ekonóma a hospodára – vynaložené finančné prostriedky vo výške 527,00 EUR.
- ✓ rok 2014 pre mzdára - personalistu, ochrana osobných údajov a evidencia majetku – vynaložené finančné prostriedky vo výške 455,80 EUR.
- ✓ rok 2015 pre mzdára - personalistu, ekonóma a hospodára – vynaložené finančné prostriedky vo výške 651,60 EUR.

- ✓ rok 2016 pre mzdára - personalistu, ekonóma a hospodára – vynaložené finančné prostriedky vo výške 582,00 EUR,
- ✓ rok 2017 pre mzdára a personalistu, odborný seminár – elektronické schránky, verejné obstarávanie, školenie zamerané na rozpočet, účtovníctvo – vynaložené finančné prostriedky vo výške 580,00 Eur.

Plánovaná aktivita č. 2: Vzdelávanie opatrovateliek strediska

Plnenie: Cieľ je plnený priebežne

- ✓ Roku **2013** – 2 opatrovatelky si začali zvyšovať odbornú kvalifikáciu pomaturitným špeciálnym štúdiom JSS v odbore opatrovateľ.
- ✓ Rok **2014** – 13 opatrovateliek absolvovalo týždenné školenie ukončené certifikátom „Inštruktor sociálnej rehabilitácie“.
- ✓ Rok **2015** – všetci pracovníci sociálnych služieb sa zúčastnili vzdelávania supervízie. Interná supervízia sa vykonávala supervízorom strediska a externá supervízia externým pracovníkom. Vynaložené finančné prostriedky na vzdelávanie boli vo výške 450,00 EUR. Ďalšie vzdelávanie bolo zamerané na informačný systém IS Cygnus – dokumentačného procesu. Prebieha individuálna výučba zameraná na prácu s počítačom, predovšetkým na prácu s IS Cygnus.
- ✓ Rok **2016** – všetky opatrovatelky absolvovali Kurz prvej pomoci. Prednášky vykonali lekári a zdravotní pracovníci prostredníctvom Slovenského Červeného kríža Bratislava. Zo zariadenia opatrovateľskej služby 6 opatrovateliek absolvovalo Maratón sociálnej rehabilitácie ako i vzdelávanie v tejto sociálnej oblasti. Vynaložené prostriedky na vzdelávanie opatrovateliek boli vo výške 1 340,00 EUR.
- ✓ Rok **2017** – školenia a odborné semináre : v priebehu roka absolvovali zamestnanci kurz „Úvod do arteterapie a školenie „Seniori a občania so zdravotným postihnutím ako objekt poskytovania sociálnej služby, novela zákona o sociálnych službách, povinnosti poskytovateľa sociálnych služieb, štruktúrovaný proces ošetrovania / opatrovania. Finančné prostriedky na vzdelávanie boli vo výške 1 200,00 Eur.

Plánovaná aktivita č. 3: Vzdelávanie manažmentu sociálnych služieb

Plnenie: Cieľ je plnený priebežne

V roku 2013 všetci vedúci pracovníci absolvovali týždňový kurz „Skvalitnenie starostlivosti o ľudí s Alzheimerovou chorobou“. Vynaložené finančné prostriedky na školenie boli vo výške 508,00 EUR. Vedúce ZOS absolvovali 6. Fórum poskytovateľov sociálnych služieb pre osoby so zdravotným postihnutím na MZ SR.

V roku 2014 všetci vedúci pracovníci absolvovali týždenné školenie ukončené certifikátom „Inštruktor sociálnej rehabilitácie“.

Ďalej sa zúčastňujú na školeniach zavedenia IS Cygnus – sociálneho a manažérskeho procesu a na príprave spustenia vzdelávacieho programu s poradenstvom v oblasti prípravy pre získanie certifikátu manažéra kvality podľa medzinárodných noriem ISO 9001. Vynaložené finančné prostriedky na školenie boli vo výške 420,00 Eur.

V roku 2015 vedúce ZOS absolvovali dvojtyždňové vzdelávanie administratíva a riadenie v sociálnych službách v rozsahu 210 hodín. Všetci vedúci pracovníci absolvovali vzdelávanie riadenie rizík v sociálnych službách.

Tri pracovníčky sa zúčastňujú na pravidelnom vzdelávaní a stali sa garantmi dokumentačného systému opatrovateľského modulu Moniky Krohwinkel.

Jedna z pracovníčok ukončila štúdium na Vysoké škole sv. Alžbety v rozsahu 240 hodín s certifikátom Supervízor a je zapísaná do registra Supervízorov na MPSVaR SR. Svojou prácou zabezpečuje internú supervíziu pre všetkých pracovníkov v zmysle zákona o sociálnych službách. Vynaložené finančné prostriedky na vzdelávanie činili 1 050,00 Eur.

Vzdelávanie manažmentu sociálnych služieb 2016, 2017 sa plní priebežne v zmysle zákona o sociálnej práci. Všetci vedúci pracovníci úsekov Strediska sociálnych služieb sa zúčastnili Konferencie „Zavádzanie kvality v sociálnych službách“ a semináru pre pracovníkov poskytujúcich sociálne služby na tému aktuálnych otázok v sociálnej oblasti. Dve pracovníčky získali certifikát inštruktor sociálnej rehabilitácie a certifikát SM systému. Jedna pracovníčka, ktorá má akreditáciu na supervíziu, absolvovala seminár – Supervízia v sociálnej praxe. Vynaložené finančné prostriedky na vzdelávanie manažmentu boli vo výške 367,00 EUR.

Plánovaná aktivita č. 4: Zavedenie systému manažérstva kvality podľa noriem ISO 9001 : 2000

Plnenie: Cieľ je plnený priebežne

V roku 2014 bol vykonaný východiskový audit kvality sociálnych služieb. V tomto čase prebiehalo vzdelávanie a poradenstvo v oblasti prípravy na zavedenie systému manažéra kvality. Výsledkom vzdelávania a poradenstva bude vyškolený tím kvality

pripravený spracovať procesy a postupy implementácie ISO, implementovaná norma ISO a spracovaná Príručka kvality s predcertifikačným auditom.

Predpokladaný termín podania žiadosti o získanie certifikátu manažérstva do prevádzok SSS Petržalka podľa normy STN EN ISO 9001 : 2009 je rok 2016. Vzdelávanie prebieha u všetkých pracovníkov Strediska sociálnych služieb. Vynaložené finančné prostriedky na školenie boli doposiaľ vo výške 720,00 EUR.

Zavedením Systému manažérstva kvality očakávame skvalitňovanie sociálnych služieb Strediska sociálnych služieb vhodným používaním riadenej dokumentácie, dodržiavaním postupov v zmysle normatívnych predpisov, aby kvalita sociálnej služby bola merateľná a preukázateľná so zreteľom na spokojnosť klienta. Systém zabezpečí sledovanosť, opakovateľnosť a zastupiteľnosť všetkých procesov riadenia kvality. Pri zlepšovaní procesov bude snahou MČ zapojiť čo najviac pracovníkov do riešenia problémov pri poskytovaní sociálnych služieb. Vynaložené finančné prostriedky sú v súlade so zmluvou o dielo vo výške 2 700,00 EUR za rok 2015.

Cieľom Strediska sociálnych služieb je zaviesť systém manažérstva kvality podľa noriem ISO 9001 : 2000. Systém manažérstva kvality sa plní priebežne. Stredisko sociálnych služieb pracuje na pracovných postupoch jednotlivých procesov a formulároch na riadenú dokumentáciu. Všetci pracovníci sú pravidelne informovaní a zaškolovalí v jednotlivých procesoch, postupoch a nových smerniciach na splnenie podmienok medzinárodnej normy ISO a štandardov kvality SS v zmysle platného zákona o sociálnych službách.

Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu

Miestny úrad Bratislava-Petržalka za účelom formulovať adekvátne priority rozvoja sociálnych služieb na aktuálne obdobie poskytol priestor aj verejnosti prostredníctvom dotazníkového prieskumu vyjadriť svoju spokojnosť a potreby v sociálnej oblasti. K 1. máju 2017 boli na webovej stránke mestskej časti zverejnené 2 dotazníky – jeden určený obyvateľom, druhý pre organizácie pôsobiace na území mestskej časti. V prvom týždni mesiaca máj 2017 bolo zároveň distribuovaných 790 kusov dotazníkov v tlačenej podobe obyvateľom, denným centrámi, zariadeniam opatrovateľskej služby, zariadeniam núdzového bývania, útulku, materským a základným školám v zriaďovateľskej pôsobnosti mestskej časti. Cieľom dotazníkového prieskumu bolo získať cennú spätnú väzbu k tvorbe komunitného plánu a stanoviť aktivity mestskej časti na aktuálne plánovacie obdobie.

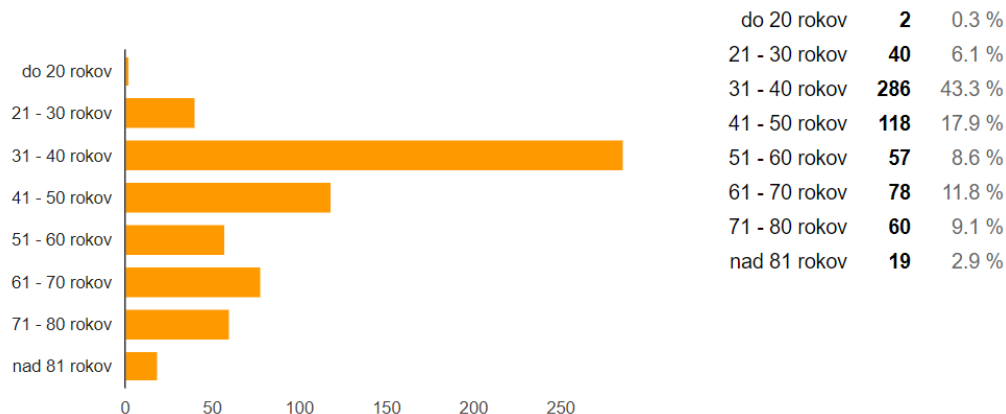
Dotazníkový prieskum trval do 31. mája 2017. Zapojilo sa do neho **660 obyvateľov** a **3 organizácie**. V nasledujúcej grafickej časti uvádzame výsledky prieskumu realizovaného **medzi obyvateľmi**.

Pohlavná štruktúra respondentov

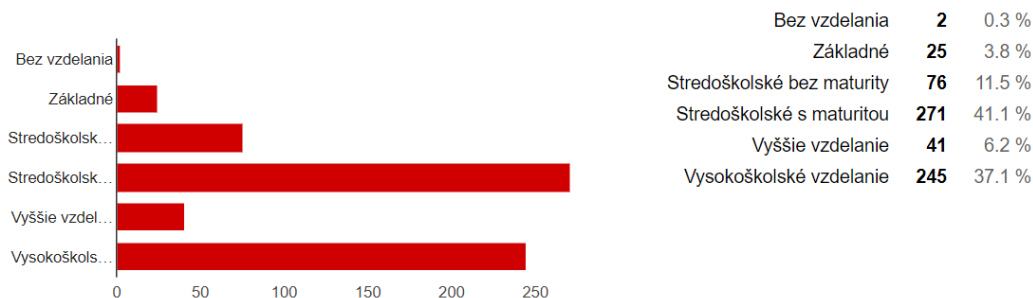

Veková štruktúra respondentov

Vzdelanostná štruktúra respondentov

Dosiahnuté vzdelanie

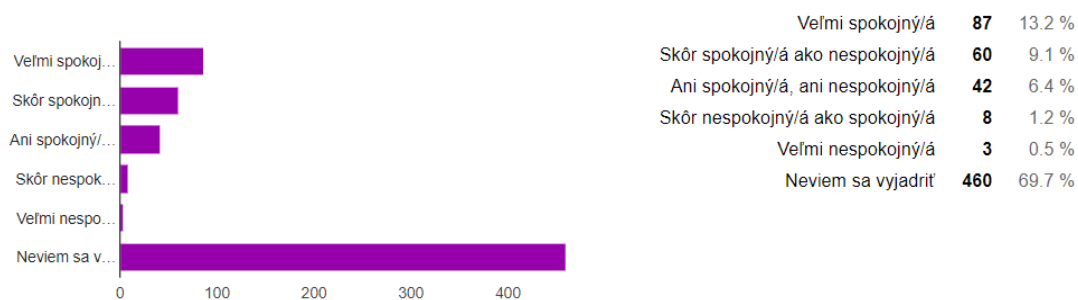

Ak by ste potrebovali získať informácie o niektorej zo sociálnych služieb poskytovaných v mestskej časti, na koho sa obrátite?

Obrátim sa na človeka, ktorý sa s podobným problémom už stretol	93	14.1 %
Kontaktujem miestny úrad	225	34.1 %
Skontaktujem sa s organizáciou, o ktorej viem, že tieto služby poskytuje	98	14.8 %
Vyhľadám pomoc u priateľov alebo v rodine	64	9.7 %
Získam si informácie z internetu	319	48.3 %
Neviem, doteraz som sa s takouto situáciou nestretol	38	5.8 %
Iné	3	0.5 %

Označte všetky sociálne služby, ktoré v súčasnej dobe využívate.

	Nevyužívam žiadnu sociálnu službu	499	75.6 %
	Zariadenie opatrovateľskej služby	4	0.6 %
	Sociálna výdajňa potravín	3	0.5 %
	Komunitné centrum	1	0.2 %
	Nocľaháreň	0	0 %
	Útulok	0	0 %
	Domov na polceste	1	0.2 %
	Zariadenie núdzového bývania	1	0.2 %
Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života a pracovného života		6	0.9 %
	Domov sociálnych služieb	3	0.5 %
	Zariadenie pre seniorov	11	1.7 %
	Opatrovateľská služba	4	0.6 %
	Prepravná služba	5	0.8 %
	Krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií	0	0 %
	Denné centrum	112	17 %
	Denný stacionár	9	1.4 %
	Sociálne poradenstvo	5	0.8 %
	Stravovanie sa v jedálni	35	5.3 %
	Služby práčovne	5	0.8 %
	Stredisko osobnej hygieny	1	0.2 %
	Iné	8	1.2 %

Ste spokojný/á s ponukou a kvalitou sociálnych služieb poskytovaných v mestskej časti Bratislava-Petržalka?

Do dotazníkového prieskumu k zostaveniu Komunitného plánu sociálnych služieb mestskej časti Bratislava-Petržalka sa zapojilo takmer 4-násobne viac žien ako mužov. Najväčší záujem o prieskum prejavila veková kategória 31 až 50-ročných obyvateľov (61,2 % z celkového počtu respondentov). Pokiaľ ide o vzdelanie, najviac respondentov malo v čase realizácie prieskumu najvyššie ukončené vzdelanie stredoškolské s maturitou (41,1 % respondentov), ďalšou významnejšie zastúpenou bola skupina s ukončeným vysokoškolským vzdelaním (37,1 % respondentov).

Predmetom dotazníkového prieskumu bolo zisťovanie informácie, na koho by sa obyvatelia mestskej časti obrátili, ak by potrebovali získať informácie o niektorej zo sociálnych služieb poskytovaných na území mestskej časti. Takmer polovica

respondentov uviedla, že by si potrebné informácie získali z internetu (48,3 %). Jedna tretina by kontaktovala miestny úrad. Takmer 15 % respondentov by sa obrátilo priamo na organizáciu, ktorá požadované sociálne služby poskytuje. Okolo 14 % respondentov by sa obrátilo na človeka, o ktorom vedia, že sa s podobným problémom už stretol.

Z celkového počtu respondentov prevažná časť (vyše 75 %) uviedla, že v súčasnosti nevyužíva žiadnu sociálnu službu. Spomedzi respondentov, ktorí v súčasnosti sociálnu službu využívajú, mali najväčšie zastúpenie užívateľa denného centra (17 % respondentov). Na otázku, či sú obyvatelia spokojní s ponukou a kvalitou sociálnych služieb, sa takmer 70 % respondentov nevedelo vyjadriť, čo súvisí so skutočnosťou zistenou v rámci predchádzajúcej otázky (prevažná časť respondentov nie sú užívatelia sociálnych služieb). Zo zvyšnej časti respondentov, ktorí svoju spokojnosť vyjadrili, bolo vyše 13 % veľmi spokojných. Vyše 9 % bolo skôr spokojných ako nespokojných. Ako dôvod nespokojnosti uvádzali respondenti predovšetkým nižšiu informovanosť o sociálnych službách.

Obyvatelia dostali aj priestor navrhnúť konkrétne opatrenia v oblasti poskytovania sociálnych služieb. Medzi návrhmi sa najčastejšie opakovala požiadavka rozšírenia kapacít/ponuky sociálnych služieb pre seniorov a zlepšenie informovanosti obyvateľov o oblasti poskytovania sociálnych služieb.

Za organizácie pôsobiace na území mestskej časti Bratislava – Petržalka sa do prieskumu zapojili Centrum MEMORY n. o., Občianske združenie Odyseus a Impulz, Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím v Petržalke.

Centrum MEMORY n. o. a Občianske združenie Odyseus v prieskume skonštatovali, že mestská časť vytvára dobré podmienky na výkon ich činnosti a zároveň považujú za potrebné, aby im bola aj naďalej poskytovaná podpora od mestskej časti. Impulz, Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím považuje podmienky na výkon svojej činnosti za čiastočne dobré a od mestskej časti očakáva čiastočnú podporu.

Podľa **Centra MEMORY n. o.** v súčasnosti na území mestskej časti chýbajú opatrovatelky pre ľudí s Alzheimerovou chorobou, ktoré by sa o klientov starali priamo v ich domácnostiach.

Občianske združenie Odyseus v rámci vyplneného dotazníka konštatuje, že terénna sociálna práca spojená s výmenou injekčných striekačiek nemá na Slovensku zabezpečené systémové financovanie, napriek tomu, že jej účinnosť a finančná efektívnosť bola preukázaná Inštitútom finančnej politiky. Ďalej združenie uvádza, že práve táto skutočnosť môže byť dôvodom, prečo na Slovensku pôsobia celkovo iba 3 organizácie tohto zamerania. Podľa združenia Odyseus je potrebné posilniť služby

krízovej intervencie, podporiť terénnu sociálnu službu pre rôzne cieľové skupiny či komunitnú prácu, dostupnú liečbu a resocializáciu drogových závislostí. Je potrebné vypracovať koncepciu riešenia drogovej problematiky.

Impulz, Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím v Petržalke by privítalo nižší nájom za využívanie priestorov na Turnianskej ulici. Za limitujúci faktor považuje združenie fakt, že ako nájomca nemôže prostredníctvom grantových výziev vyriešiť niektoré problémy súvisiace s prevádzkou, napr. zníženie energetickej náročnosti budovy. Klienti združenia by uvítali viac športových podujatí a súťaží pre ľudí so zdravotným postihnutím, výcvikové plavecké kurzy a kultúrne podujatia.

STRATEGICKÁ ČASŤ

Východiskom pre spracovanie tejto časti komunitného plánu sa stali rôzne strategické dokumenty, realizovaný dotazníkový prieskum ako aj stretnutia pracovnej skupiny zriadenej miestnym úradom za účelom zostavenia komunitného plánu na aktuálne plánovacie obdobie.

Zo **strategických dokumentov** boli smerodajné predovšetkým:

- aktuálny Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava-Petržalka na roky 2016 – 2023,
- vyhodnotenie plnenia predchádzajúceho Komunitného plánu sociálnych služieb MČ Bratislava-Petržalka na roky 2013 – 2017 a
- Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020.

Cieľom **Národných priorít rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020** je pozitívne ovplyvniť rozvoj sociálnych služieb v Slovenskej republike cestou formulovania základných priorít rozvoja, predpokladov na ich dosiahnutie a merateľných ukazovateľov na posudzovanie ich splnenia. Špecifickým cieľom Národných priorít rozvoja sociálnych služieb je:

- ✓ zabezpečiť realizáciu práva občana na poskytovanie sociálnej služby so zohľadnením ľudsko-právneho a nediskriminačného prístupu a dôrazom na rešpektovanie ľudskej dôstojnosti,
- ✓ zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami cieľových skupín a komunity,
- ✓ zabezpečiť rozvoj sociálnych služieb dostupných pre osoby v segregovaných lokalitách s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
- ✓ zvýšiť dostupnosť komunitných sociálnych služieb s dôrazom na rozvoj sociálnych služieb pre rodinu, ktorá sa stará o svojho člena, odkázaného na pomoc inej osoby pri sebaobsluže,
- ✓ deinštitucionalizovať sociálne služby,
- ✓ presadiť princíp integrovanej dlhodobej zdravotno-sociálnej starostlivosti,
- ✓ zaviesť systém zabezpečenia a hodnotenia podmienok kvality poskytovaných sociálnych služieb.

Predpokladá sa, že národné priority si následne nižšie územné jednotky (kraje, mestá, obce, mestské časti) rozpracujú vo svojich koncepcných a plánovacích dokumentoch. Na základe dôslednej analýzy stavu poskytovaných sociálnych služieb a požiadaviek ich prijímateľov a pri zohľadnení Národných priorít rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020 si mestská časť Bratislava-Petržalka stanovila na

najbližšie obdobie tieto **strategické ciele – priority rozvoja oblasti sociálnych služieb**:

1. Zriadenie/vybudovanie nového zariadenia opatrovateľskej služby
2. Zriadenie/vybudovanie denného stacionáru
3. Rekonštrukcia strediska sociálnych služieb na Vavilovovej ulici
4. Realizácia informačných a vzdelávacích aktivít na získanie potrebných vedomostí v oblasti sociálnej, zdravotnej, vlastnej bezpečnosti a ochrany, ako aj v oblasti finančnej, mediálnej a spotrebiteľskej gramotnosti
5. Vzdelávanie zamestnancov v oblasti poskytovania sociálnych služieb

Víziou mestskej časti Bratislava-Petržalka je realizáciou vyššie uvedených strategických zámerov skvalitniť a rozšíriť sociálne služby poskytované na území mestskej časti v zmysle platnej legislatívy. Jednotlivé zámery bližšie rozpracovávame v nasledujúcej tabuľkovej časti.

Priorita č. 1: Zriadenie/vybudovanie nového zariadenia opatrovateľskej služby

Cieľová skupina (§ 36)	V zariadení opatrovateľskej služby sa poskytuje sociálna služba na určitý čas celoročnou pobytovou formou plnoletej fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, ak jej nemožno poskytnúť opatrovateľskú službu.
Aktuálny stav	Súčasná kapacita existujúceho zariadenia opatrovateľskej služby na Vavilovovej ul. č. 18 (20 lôžok) a na Mlynarovičovej ul. č. 23(30 lôžok) je nepostačujúca.
Kapacita nového zariadenia	Požadovaná kapacita: 40 lôžok Počet zamestnancov: 13 opatrovateľiek, 1 pracovník sociálnej rehabilitácie, 1 referent hygieny a stravovania, 1 upratovačka, 1 sociálny pracovník – vedúci ZOS.
Potreby cieľovej skupiny	V zmysle platnej legislatívy má MČ povinnosť zabezpečiť túto sociálnu službu pre klientov, pričom v súčasnosti dopyt obyvateľstva presahuje kapacitu existujúceho zariadenia opatrovateľskej služby na Vavilovovej a Mlynarovičovej.
Popis zámeru	V zariadení opatrovateľskej služby sa poskytuje pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva a utvárajú sa podmienky na úschovu cenných vecí. Zariadenie bude zriadené podľa platnej legislatívy a finančných možností mestskej časti.

	<p>Zriadenie nového ZOS by bolo potenciálne možné na Hrobákovej ulici, kde sa nachádza existujúci objekt patriaci Hlavnému mestu SR Bratislava a Ministerstvu vnútra SR. Tento objekt by chcela MČ získať do správy bezodplatne.</p> <p>Alternatívnym riešením (v prípade nezískania priestorov na Hrobákovej ulici, prípadne iných vhodných existujúcich priestorov) by bolo postavenie novej budovy na pozemkoch MČ, prípadne na pozemkoch, ktoré môže MČ získať do správy.</p>	
Plánovaná aktivita	Termín realizácie	2022
	Finančné náklady	2 000 000, 00 Eur
	Zdroje	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR a rozpočet mestskej časti

Priorita č. 2: Zriadenie/vybudovanie denného stacionára

Cieľová skupina (§ 40)	V dennom stacionári sa poskytuje sociálna služba ambulatnou formou fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, ak jej stupeň odkázanosti je najmenej III a je odkázaná na sociálnu službu v zariadení len na určitý čas počas dňa.
Aktuálny stav	Mestská časť nemá zriadený denný stacionár pre svojich občanov. Stredisko sociálnych služieb Petržalka na Vavilovovej ulici umožňuje v zariadení opatrovateľskej služby poskytovať službu na určitý počet denne iba v prípade neobsadeného lôžka.
Kapacita stacionára	Aktuálna: 0 miest Požadovaná: 15 miest Počet zamestnancov: 1 sociálny pracovník - vedúci zariadenia, 3 opatrovateľky/sociálna rehabilitácia, 1 upratovačka.
Potreby cieľovej skupiny	Podľa názoru obyvateľov by sa poskytovaním sociálnej služby v dennom stacionári riešili aj občania, ktorí sú odkázaní na pomoc inej osoby a nemajú záujem o zariadenie s pobytovou službou.
Popis zámeru	Denný stacionár bude zriadený s možnosťou na určitý čas počas dňa pre seniorov, ktorí: <ul style="list-style-type: none"> ➤ žijú v rodinách s ekonomicky aktívnymi príslušníkmi, ktorí nemajú možnosť poskytnúť seniorom cez deň starostlivosť, ➤ žijú sami, potrebujú kontakt s ľuďmi a vyplniť voľný čas.

	<p>V dennom stacionári sa poskytuje pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, stravovanie a zabezpečuje sa rozvoj pracovných činností a záujmová činnosť.</p> <p>Touto službou by mestská časť umožnila príbuzným zotrvať v pracovnom procese, čím nebude ohrozený ich sociálny štandard a osobnostné potreby a starším a osamelým občanom dodá pocit istoty a priestor žiť nezávisle v kontakte s inými osobami.</p> <p>Denný stacionár bude zriadený podľa platnej legislatívy a finančných možností mestskej časti.</p> <p>Zriadenie denného stacionára by bolo potenciálne možné na Hrobákovej ulici, kde sa nachádza existujúci objekt patriaci Hlavnému mestu SR Bratislava a Ministerstvu vnútra SR. Tento objekt by chcela MČ získať do správy bezodplatne.</p> <p>Alternatívnym riešením (v prípade nezískania priestorov na Hrobákovej ulici, prípadne iných vhodných existujúcich priestorov) by bolo postavenie novej budovy na pozemkoch MČ, prípadne na pozemkoch, ktoré môže MČ získať do správy.</p>	
Plánovaná aktivita	Termín realizácie	2020
	Finančné náklady	100 000,00 Eur
	Zdroje	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR a rozpočet mestskej časti

Priorita č. 3: Rekonštrukcia strediska sociálnych služieb na Vavilovovej ulici

Cieľová skupina (§ 36)	Podľa účelu využitia budovy – poskytovanie sociálnych služieb.
Aktuálny stav	<p>Bez ohľadu na budúci účel využitia budovy (poskytovanie sociálnu službu) je potrebná jej rekonštrukcia a energetická optimalizácia, ale aj nadstavba a prístavba, keďže je kapacitne nepostačujúca pre súčasné, ale aj plánované budúce využitie.</p> <p>Je potrebné znížiť energetickú náročnosť budovy (modernizovať teplovodné vykurovanie a elektroinštalácie), vodovodné a kanalizačné rozvody, zrealizovať nadstavbu a prístavbu a celkovú obnovu budovy.</p>

Kapacita zariadení budovy	<p>Súčasná kapacita ZOS: 20 lôžok Potreba navýšenia o 15 lôžok Požadovaná kapacita 35 lôžok</p> <p>Súčasná kapacita útulku: 11 lôžok Súčasná kapacita zariadenia núdzového bývania: 7 lôžok</p>	
Potreby cieľovej skupiny	<p>V zmysle platnej legislatívy má MČ povinnosť zabezpečiť určitý druh sociálnych služieb, pričom poskytovanie sociálnej služby v zariadení opatrovateľskej služby v súčasnosti prebieha v nevyhovujúcich a kapacitne nepostačujúcich priestoroch existujúceho objektu na Vavilovovej ulici. MČ zvažuje presťahovanie zariadenia opatrovateľskej služby do nových priestorov (strategický zámer č. 1), avšak bez ohľadu na to, či k presťahovaniu dôjde alebo ZOS zostane zachované na Vavilovovej ulici, je potrebné existujúci objekt zmodernizovať, zefektívniť a zväčšiť jeho priestory.</p>	
Popis zámeru	<p>V prípade úspešnej realizácie zámerov č. 1 a 2, ktoré boli prerokované MZ MČ Bratislava-Petržalka v budove bude zariadenie pre seniorov.</p> <p>V prípade, že sa zámery č. 1 a 2 zrealizovať nepodarí, bude v budove naďalej ZOS, s administratívou a opatrovateľskou službou poskytovanou v domácnosti.</p>	
Plánovaná aktivita	Termín realizácie	2019 – 2022
	Finančné náklady	1 300 000,00 Eur
	Zdroje	Rozpočet mestskej časti

Priorita č. 4: Realizácia informačných a vzdelávacích aktivít na získanie potrebných vedomostí v oblasti sociálnej, zdravotnej, vlastnej bezpečnosti a ochrany, ako aj v oblasti finančnej, mediálnej a spotrebiteľskej gramotnosti

Cieľová skupina	Obyvatelia Petržalky všetkých vekových kategórií, osobitne seniori.
Aktuálny stav	Nedostatočné vedomosti a informovanosť obyvateľov Petržalky v oblasti sociálnej, bezpečnostnej, finančnej, komunikačnej a spotrebiteľskej gramotnosti.
Potreby cieľovej skupiny	Získanie potrebných vedomostí a informácií na skvalitnenie života obyvateľov. Možnosti právnej pomoci, vlastná bezpečnosť a ochrana, sociálne a zdravotné služby. Finančná, spotrebiteľská a komunikačná gramotnosť, posilnenie schopnosti využívať tieto nástroje a vedieť identifikovať mieru korektnosti zdrojov. Obyvatelia v prieskume vyjadrili požiadavku na zvýšenie informovanosti vo veciach poskytovania sociálnych služieb, právnej pomoci a finančných záležitostí.

Popis zámeru	MČ bude pravidelne organizovať vzdelávacie aktivity formou prednášok, seminárov, stretnutí s odborníkmi a diskusií s obyvateľmi. Podľa potreby k uvedeným aktivitám zabezpečí informačné letáky a brožúry.	
Plánovaná aktivita	Termín realizácie	2018 – 2022
	Finančné náklady	5 000, 00 Eur
	Zdroje	Rozpočet mestskej časti

Priorita č. 5: Vzdelávanie zamestnancov v oblasti poskytovania sociálnych služieb

Cieľová skupina	Pracovníci Strediska sociálnych služieb Petržalka – administratívni pracovníci, opatrovatelky a pracovníci manažmentu sociálnych služieb.	
Aktuálny stav	Pracovníci SSS Petržalka denne pracujú s prijímateľmi sociálnych služieb a je potrebné zabezpečiť ich vzdelávanie v zmysle platnej legislatívy a nárokov na ich pracovné zaradenie.	
Potreby cieľovej skupiny:	Vytváranie podmienok a zabezpečovanie permanentného vzdelávania.	
Popis zámeru	<p>Školenie pracovníkov v oblasti účtovníctva, rozpočtovníctva, dôchodkového zabezpečenia, poisťovníctva, daňovníctva, realizácia odborných seminárov a školení opatrovateliek pre prácu s klientom, realizácia akreditovaných rozvojových kurzov pre manažérov v oblasti sociálnych služieb. Rozvoj odborných osobnostných a sociálnych kompetencií, psychologické a psychiatrické minimum, skupinová supervízia, výcvik supervízorov.</p> <p>Celkovo ide o 79 pracovníkov (9 sociálnych pracovníkov, 3 správnych pracovníkov – ekonóm, personalista a hospodársky pracovník, 3 vodiči, 64 opatrovateliek a zdravotných sestier).</p>	
Plánovaná aktivita	Termín realizácie	2018 – 2022
	Finančné náklady	10 000,00 Eur
	Zdroje	Rozpočet mestskej časti

Nasledujúca tabuľka prehľadne znázorňuje, koľko finančných prostriedkov bude potrebné vynaložiť na vytýčené zámery v jednotlivých rokoch plánovacieho obdobia.

Finančný plán realizácie KPSS (v EUR)					
rok 2018	rok 2019	rok 2020	rok 2021	rok 2022	SPOLU
3 000	328 000	428 000	328 000	2 328 000	3 415 000

Tab. č. 15 Finančný plán realizácie KPSS

Ďalšia tabuľka zachytáva časový harmonogram realizácie jednotlivých priorít.

Priorita/rok	2018	2019	2020	2021	2022
Priorita č. 1: Zriadenie/vybudovanie nového zariadenia opatrovateľskej služby					
Priorita č. 2: Zriadenie/vybudovanie denného stacionára					
Priorita č. 3: Rekonštrukcia strediska sociálnych služieb na Vavilovovej ulici					
Priorita č. 4: Realizácia informačných a vzdelávacích aktivít na získanie potrebných vedomostí v oblasti sociálnej, zdravotnej, vlastnej bezpečnosti a ochrany, ako aj v oblasti finančnej, mediálnej a spotrebiteľskej gramotnosti					
Priorita č. 5: Vzdelávanie zamestnancov v oblasti poskytovania sociálnych služieb					

Tab. č. 16 Časový plán realizácie KPSS

Strategické zámery sú výsledkom rokovaní pracovnej skupiny zriadenej špeciálne na účely prípravy Komunitného plánu sociálnych služieb mestskej časti Bratislava-Petržalka na roky 2018 – 2022, ktorej členmi boli:

- **Mgr. Alena Halčáková** – vedúca Oddelenia sociálnych vecí Miestneho úradu mestskej časti Bratislava-Petržalka, hlavný koordinátor zadávateľa;
- **Anna Bilanovičová** – pracovníčka Oddelenia sociálnych vecí Miestneho úradu mestskej časti Bratislava-Petržalka na úseku spolupráce s orgánmi štátnej správy a občianskymi združeniami a inštitúciami činnými v sociálnej charitatívnej a zdravotníckej starostlivosti;
- **Ing. Mgr. Ján Hámorník, MBA** – odborný konzultant Gemini Group s. r. o. – spracovateľ KPSS;
- **Ing. Ivana Oravcová** – projektový manažér Gemini Group s. r. o. – spracovateľ KPSS;
- **Oľga Adamčiaková** – predsedníčka Komisie sociálnej a bytovej, poslankyňa Miestneho zastupiteľstva mestskej časti Bratislava-Petržalka;
- **Ing. Lýdia Ovečková** – poslankyňa Miestneho zastupiteľstva mestskej časti Bratislava-Petržalka;
- **PhDr. Daniela Palúchová, PhD., MPH** – poslankyňa Miestneho zastupiteľstva MČ Bratislava-Petržalka, riaditeľka DTV Polereckého ul.;
- **Ing. Alexandra Petrisková** – poslankyňa Miestneho zastupiteľstva mestskej časti Bratislava-Petržalka;
- **Mgr. Soňa Chanečková** – riaditeľka Strediska sociálnych služieb Petržalka;
- **Ing. Roman Masár** – člen Komisie sociálnej a bytovej;
- **Mgr. Jana Mareková** – riaditeľka Združenia na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím;
- **Ružena Borzová** – vedúca Denného centra Vyšehradská 35;
- **Henrich Slaušek a Zdenka Kmet'ová** – Slovenský zväz telesne postihnutých;
- **Mgr. Mária Muchová** – občan.

Okrem snahy mestskej časti o zrealizovanie 5 vytýčených strategických zámerov bude miestny úrad počas aktuálneho plánovacieho obdobia 2018 – 2022:

- vyvíjať aktivity podporujúce zotrvanie občanov v domácom prostredí,
- pokračovať v súčasných aktivitách, poskytovaných sociálnych službách a príspevkoch,
- zabezpečovať dosahovanie štandardov kvality sociálnych služieb a zvyšovanie odbornosti zamestnancov,
- uskutočňovať opatrenia, ktorými sa adaptuje systém poskytovania sociálnych služieb mestskou časťou na pripravovanú novelu zákona o sociálnych službách,
- aktualizovať všeobecne záväzné nariadenia mestskej časti v zmysle platnej legislatívy,
- zohľadňovať navrhnuté strategické zámery pri schvaľovaní rozpočtu mestskej časti.

Komunitný plán bude mestská časť vyhodnocovať každý rok na miestnom zastupiteľstve vždy za obdobie predchádzajúceho kalendárneho roka.

ZÁVER

Aj keď žijeme v turbulentnom, rýchlo sa meniacom prostredí, predstavuje komunitný plán významný oporný bod v procese plánovania sociálnych služieb, ktoré je nevyhnutné pre efektívnu organizáciu a zabezpečenie širokej škály činností umožňujúcich dosiahnuť lepšiu kvalitu, širšie portfólio a vyššiu adresnosť sociálnych služieb. Zostavenie komunitného plánu i komunitné plánovanie ako také úzko súvisí a nadväzuje na jeden zo základných strategických dokumentov – program hospodárskeho a sociálneho rozvoja.

Cieľom komunitného plánu nie je vymenovať rad opatrení, ktoré by samospráva chcela, avšak nemôže uskutočniť, ale stanoviť reálne zámery, ktoré má mestská časť možnosť zrealizovať počas aktuálneho plánovacieho obdobia. Komunitný plán je zostavovaný ako otvorený dokument, ktorý je možné a aj potrebné priebežne aktualizovať, vďaka čomu operatívne reaguje na nové výzvy a poskytuje k nim hneď aj odpovede, riešenia. Vzhľadom na uvedené je potrebné komunitné plánovanie nielen realizovať, ale jeho plnenie aj monitorovať, priebežne vyhodnocovať a korigovať.

Mestská časť Bratislava-Petržalka si v nadväznosti na zistené potreby verejnosti a pri rešpektovaní aktuálnych Národných priorít rozvoja sociálnych služieb vytýčila na obdobie rokov 2018 – 2022 spolu 5 strategických zámerov. Zrealizovaním vytýčených zámerov bude naplnená vízia mestskej časti na roky 2018 – 2022, čím sa kvalita, adresnosť a dostupnosť sociálnych služieb poskytovaných mestskou časťou výrazne zlepší.

Na zostavení Komunitného plánu sociálnych služieb Mestskej časti Bratislava-Petržalka na roky 2018 – 2022 sa podieľali zástupcovia Oddelenia sociálnych vecí miestneho úradu, široká verejnosť ako aj na tento účel zriadená pracovná skupina. Dokument bol spracovaný v súlade so zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov ako aj v súlade s inými legislatívnymi normami a strategickými dokumentmi. Vzhľadom na uvedené predstavuje Komunitný plán sociálnych služieb mestskej časti Bratislava-Petržalka na roky 2018 – 2022 cenný nástroj na riadenie lokálnych procesov a dosahovanie pokroku v sociálnej oblasti.

ZDROJE

- Internetová stránka Miestneho úradu mestskej časti Bratislava-Petržalka.
- Komunitný plán sociálnych služieb hlavného mesta SR Bratislavy 2013 – 2018.
- Komunitný plán sociálnych služieb MČ Bratislava-Petržalka 2013 – 2017.
- Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v pôsobnosti BSK.
- Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky.
- Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020.
- Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb na roky 2012 – 2015.
- Národný akčný plán pre elimináciu a prevenciu násillia na ženách na roky 2014 – 2019.
- Národný program aktívneho starnutia 2014 – 2020.
- Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020.
- Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020.
- Prioritné ciele mestskej časti Bratislava-Petržalka na roky 2015 – 2018.
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2014 – 2020.
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja hlavného mesta SR Bratislavy na roky 2010 – 2020.
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava-Petržalka na roky 2016 – 2023.
- Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011.
- Stratégia Európa 2020.
- Štatistický úrad Slovenskej republiky.
- Štatút Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy.
- Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.
- Zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.
- Woleková, H. – Mežianová M.: Mini príručka pre komunitné plánovanie sociálnych služieb, 2004.
- Filipová, M. – Woleková, H. – Petijová, M.: Komunitný plán sociálnych služieb, Metodická príručka, 2018.